Nepomuk

Analýza sociální situace v SO ORP Nepomuk

2023

Obsah

1. Úvod ... 3
2. Zpracování dokumentu ... 3
3. Sociodemografický popis území ... 3
3.1 Charakteristika SO ORP ... 3
3.2 Obyvatelstvo ... 6
3.3 Nezaměstnanost ... 12
3.4 Zadluženost obyvatel ... 18
4. Sociální oblast ... 20
4.1 Senioři a osoby se zdravotním postižením ... 21
4.2 Děti, mládež a rodiny s dětmi ... 27
4.3 Ostatní osoby ohrožené sociálním vyloučením ... 28
4.3.1 Ohrožení chudobou ... 31
4.3.2 Rozsah sociálního vyloučení ... 32
4.3.3 Sociálně vyloučené lokality ... 32
4.4 Bydlení ... 33
5. Sociální služby na území SO ORP Nepomuk ... 37
5.1 Přehled sociálních služeb poskytovaných v řešeném území ... 37
5.1.1 Druhy sociálních služeb ... 38
5.1.2 Formy sociálních služeb ... 39
5.1.3 Typy sociálních služeb ... 39
5.1.4 Cílové skupiny sociálních služeb ... 40
5.1.5 Kapacity a dostupnost sociálních služeb ... 42
6. Problémy v sociální oblasti a chybějící sociální služby ... 44
6.1 Problémy v sociální oblasti ... 44
6.2 Chybějící sociální služby ... 45
6.3 Plány obcí a poskytovatelů sociálních služeb v sociální oblasti ... 47
7. Další služby poskytované na Nepomucku ... 47
8. Přílohy ... 48
9. Seznam zkratek ... 50

1. Úvod

Tento dokument byl zpracován v rámci realizace procesu komunitního plánování sociálních služeb na Nepomucku, který je realizován v letech 2023 a 2024 na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Nepomuk (v textu také jako SO ORP Nepomuk, Nepomucko či řešené území). Dokument se zaměřuje na popis dvou základních oblastí, přičemž první je **aktuální sociodemografická situace území a druhá představuje identifikaci jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb (dále jen poskytovatelé) a jimi poskytovaných služeb. Současně se dokument snaží reflektovat základní problematická místa stávajícího systému sociálních služeb v řešeném území.**
Dokument představuje základní souhrn výchozích údajů pro další fáze procesu KPSS, proto je tvořen relevantními daty, která mají vypovídající charakter o aktuální sociodemografické situaci a vývoji sociálních jevů na řešeném území. Zároveň mapuje vybrané charakteristiky související se sociálními službami na Nepomucku.

2. Zpracování dokumentu

Dokument je zpracován v rámci prvotní analyticko-popisné fáze procesu komunitního plánování sociálních služeb (dále KPSS). Je tvořen především statistickými údaji o daném území, jeho obyvatelstvu a vybraných společenských jevech a také o stavu sociálních služeb poskytovaných v řešeném území. Celý dokument představuje základní podkladový materiál pro další proces KPSS.
Dokument byl tvořen v období září – říjen 2023 a údaje jsou uváděny převážně za roky 2019–2022.
Informace uvedené v dokumentu jsou získané sběrem, tříděním a vyhodnocováním primárních a sekundárních dat. Zdrojem informací pro tento dokument jsou z větší části data sekundární, která jsou získaná od různých institucí zpracovávajících či shromažďujících dané údaje. Mezi tyto hlavní zdroje využité v tomto dokumentu patří především Český statistický úřad, Česká správa sociálního zabezpečení, Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, dále webová aplikace Mapa exekucí a Mapa sociálního vyloučení. Vybraná data jsou prezentována pomocí popisných statistik ve formě tabulek, grafů a map. Dalším zdrojem informací jsou data primární. Jedná se zejména o dotazníkové šetření mezi obcemi a mezi poskytovateli sociálních služeb, kteří aktuálně působí v řešeném území. Dotazníkové šetření bylo doplněno o polostrukturované rozhovory. Dotazníky byly rozeslány v elektronické podobě v průběhu září 2023. Návratnost dotazníků zaslaných zástupcům všech 26 obcí na území SO ORP Nepomuk byla 65 % (17 obcí) a 4 poskytovatelé sociálních služeb vyplnily dotazník stoprocentně. Osobní rozhovory proběhly v průběhu měsíce říjen 2023, a to se starosty vybraných obcí a zástupci poskytovatelů sociálních služeb. Dále proběhl rozhovor se sociálními pracovníky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Nepomuk.

3. Sociodemografický popis území

3.1 Charakteristika SO ORP

Správní obvod s rozšířenou působností Nepomuk (SO ORP Nepomuk) vznikl 1. 1. 2003. Leží ve východní části Plzeňského kraje, sousedí se čtyřmi správními obvody (Blovice, Horažďovice, Klatovy a Přeštice) a na východě s krajem Středočeským a Jihočeským. SO ORP Nepomuk zahrnuje 26 obcí a dvě z nich, Kasejovice a Nepomuk, mají statut města, Žinkovy plní roli spádového městečka, které se označuje jako městys. Celkem se v SO ORP Nepomuk nachází 64 sídel (částí obcí). Přehled obcí a jejich částí prezentuje následující tabulka.

Tabulka 1. SO ORP Nepomuk – přehled obcí a jejich částí

Počet částí	Název obce	Části obce
8	**Čížkov**	Čečovice, Chynín, Liškov, Měrčín, Přešín, Zahrádka, Železný Újezd, Čížkov
2	**Čmelíny**	Víska, Čmelíny
3	**Hradiště**	Bezděkov, Záhorčičky, Hradiště
1	**Chlumy**	nečlení se
8	**Kasejovice**	Chloumek, Kasejovice, Kladrubce, Podhůří, Polánka, Přebudov, Řesanice, Újezd u Kasejovic
1	**Klášter**	nečlení se
1	**Kozlovice**	nečlení se
1	**Kramolín**	nečlení se
1	**Měcholupy**	nečlení se
5	**Mileč**	Bezděkovec, Maňovice, Záhoří, Želvice, Mileč
5	**Mladý Smolivec**	Budislavice, Dožice, Radošice, Starý Smolivec, Mladý Smolivec
1	**Mohelnice**	nečlení se
1	**Nekvasovy**	nečlení se
2	**Nepomuk**	Dvorec, Nepomuk
7	**Neurazy**	Klikařov, Nová Ves u Nepomuka, Partoltice, Radochovy, Soběsuky, Vojovice, Neurazy
1	**Nezdřev**	nečlení se
3	**Oselce**	Kotouň, Nová Ves, Oselce
1	**Polánka**	nečlení se
2	**Prádlo**	Novotníky, Prádlo
1	**Sedliště**	nečlení se
1	**Srby**	nečlení se
1	**Tojice**	nečlení se
1	**Třebčice**	nečlení se
1	**Vrčeň**	nečlení se
4	**Žinkovy**	Březí, Čepinec, Kokořov, Žinkovy
1	**Životice**	nečlení se

Zdroj: Územně identifikační registr ČR

Počet obyvatel v ORP Nepomuk za poslední roky výrazně nenarůstá. Podle nejnovějších dat ČSÚ z roku 2023 je celkový počet obyvatel 11 279. Rozloha ORP Nepomuk je 308, 77 Km² a hustota zalidnění

v popisovaném území je 36, 5 obyvatel/km². Je třetím z nejméně osídlených obvodů v Plzeňském kraji. Hlavním centrem ORP Nepomuk je město Nepomuk s 3 560 obyvateli a je sídlem úřadu obce s rozšířenou působností a také jedinou obcí s pověřeným obecním úřadem. Z 26 obcí v SO ORP Nepomuk jsou městem ještě Kasejovice s počtem 1387 obyvatel.

Mapa 1. SO ORP Nepomuk s vyznačenou pověřenou působností

Zdroj: Český statistický úřad

Reliéf Nepomucka je poměrně členitý. Ze severovýchodu do území zasahuje **pohoří Brdy** a většinu Nepomucka tvoří vrchoviny ležící až nad 600 m n. m. či nižší pahorkatiny. Na východ území okrajově zasahuje Blatenská kotlina vyznačující se větším množstvím vodních ploch.
Nejvýznamnějším vodním tokem v území je **řeka Úslava**, která protéká severozápadní částí území.
Nejvyšší podíl v rozloze území zaujímá zemědělská půda, následně lesní plochy, jak vykazuje také následující tabulka.

Tabulka 2. Údaje o výměře SO ORP Nepomuk (k 31. 12. 2022)

Pozemky	Výměra v ha	Podíl na celkové výměře v %
Zemědělská půda	17 929	58, 06
Lesní porosty	9 990	32, 35
Vodní plochy	574	1, 85
Zastavěná a ostatní plocha	2 385	7, 72
Celková výměra	**30 878**	**100,0**

Zdroj: Český statistický úřad

3.2 Obyvatelstvo

V Plzeňském kraji je 15 SO ORP. Jedním z nich je **SO ORP Nepomuk** s počtem obyvatel **11 279**. Nachází se v okrese Plzeň-jih. Je nejmenší ORP v Plzeňském kraji (co do počtu obyvatel).

Zalidněnost obyvatelstva v ORP Nepomuk na km² je třetí nejnižší v rámci SO ORP Plzeňského kraje. Zalidněnost činí 36,5 obyvatel/km². Největší hustota obyvatel v Plzeňském kraji je 771 obyvatel/km²v Plzni. S velkým rozdílem jsou druhé Nýřany spolu se Stodem (přes 90 obyvatel/km²). V porovnání s hustotou osídlení v Plzeňském kraji, která je 80 obyvatel/km², má ORP Nepomuk zalidněnost o cca polovinu menší. Přehledně uvedená data znázorňuje následující tabulka.

Tabulka 3. Porovnání počtu obyvatel jednotlivých SO ORP v Plzeňském kraji k 1. 1. 2023

SO ORP	Počet obyvatel	z toho muži	z toho ženy	Hustota osídlení na km²	Podíl na počtu obyvatel v PK v %
Blovice	12 463	6 269	6 194	54,4	2,1 %
Domažlice	40 681	19 963	20 718	53,3	6,7 %
Horažďovice	11 522	5 742	5 780	44,5	1,9 %
Horšovský Týn	15 115	7 575	7 540	52,4	2,5 %
Klatovy	51 410	25 241	26 169	56,7	8,5 %
Kralovice	23 015	11 590	11 425	34,9	3,8 %
Nepomuk	**11 279**	**5 717**	**5 562**	**36,5**	**1,9 %**
Nýřany	60 054	29 838	30 216	95,7	9,9 %
Plzeň	201 517	97 206	104 311	770,9	33,9 %
Přeštice	23 046	11 467	11 579	85,0	3,8 %
Rokycany	50 258	24 936	25 322	76,5	8,3 %
Stod	24 201	12 031	12 170	93,4	4,0 %
Stříbro	17 656	8 744	8 912	41,0	2,9 %
Sušice	23 921	11 776	12 145	30,6	4,0 %
Tachov	39 250	19 094	20 156	41,4	6,5 %
Plzeňský kraj	**605 388**	**297 189**	**308 199**	**79,1**	**x**

Zdroj: Český statistický úřad

V sídelní struktuře SO ORP Nepomuk převažují velmi malá sídla. Ve 3/4 sídel žije méně než 150 obyvatel a zhruba 1/2 sídel má méně než 100 obyvatel.

Podle počtu obyvatel je největším městem v daném území Nepomuk s 3 560 obyvateli. Žije zde 31,6 % všech obyvatel ORP Nepomuk. Následují Kasejovice s 1 387 obyvateli, což představuje 12,3 % populace v rámci ORP Nepomuk. Více než 500 obyvatel v daném území mají ještě obce Čížkov, Mladý Smolivec, Žinkovy a Neurazy. Další čtyři obce mají pod sto obyvatel, jsou to Kozlovice, Mohelnice, Polánka a Životice.

Nejvyšší hustota zalidnění (v jednotlivých obcích), je v Nepomuku s 278,5 obyvatel/km^2.Druhá největší zalidněnost je v Třebčicích s velkým odstupem, a to 58,09 obyvatel/km^2. Nejmenší hustotu zalidnění evidujeme v malé obci Nekvasovy, která mírně přesahuje 3 obyvatele na km^2.

V SO ORP Nepomuk jsou ženy i muži zastoupeni v přibližně stejném počtu. Data z ČSÚ evidují 5 717 mužů a 5 562 žen. Průměrný věk obyvatel řešeného území je vyšší, než stejný parametr pro Plzeňský kraj, a je vyšší u žen než u mužů. Uvedená data a jejich porovnání prezentuje následující tabulka.

Tabulka 4. Počet obyvatel v jednotlivých obcích SO ORP Nepomuk k 31. 12. 2022

Název obce	Počet obyvatel			Průměrný věk			Hustota zalidnění na km^2
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
Čížkov	655	327	328	44,5	44,6	44,4	13, 33
Čmelíny	130	73	57	44,2	43,5	45,0	27,96
Hradiště	221	123	98	46,2	44,1	48,8	16,23
Chlumy	102	49	53	44,9	44,3	45,5	27,56
Kasejovice	1387	735	652	43,1	42,2	44,0	40,32
Klášter	230	121	109	43,6	44,4	42,6	26,58
Kozlovice	97	55	42	47,2	46,7	47,8	25,12
Kramolín	118	52	66	43,7	40,6	46,0	32,06
Měcholupy	215	107	108	43,4	40,8	46,0	16,65
Mileč	346	182	164	46,4	44,6	48,3	21,13
Mladý Smolivec	674	349	325	45,2	43,4	47,2	22,17
Mohelnice	75	40	35	41,1	39,8	42,6	25,51
Nekvasovy	187	96	91	45,5	43,9	47,1	3,09
Nepomuk	3560	1738	1822	43,5	42,7	44,2	278,56
Neurazy	729	370	359	45,8	46,0	45,7	28,2
Nezdřev	100	51	49	50,5	50,8	50,1	31,94
Oselce	354	173	181	46,6	44,4	48,7	23,95
Polánka	43	26	17	50,4	49,4	51,9	8,39
Prádlo	219	111	108	43,0	41,4	44,7	26,32
Sedliště	125	62	63	42,1	44,7	39,5	17,05
Srby	181	95	86	46,2	48,7	43,5	40,04
Tojice	105	55	50	42,6	40,8	44,6	43,56
Třebčice	140	84	56	38,4	38,3	38,6	58,09
Vrčeň	372	201	171	41,4	39,0	44,2	52,69
Žinkovy	861	412	449	48,4	45,5	51,1	42,08
Životice	53	30	23	50,1	45,7	55,8	12,32
SO ORP Nepomuk	**11 279**	**5 717**	**5 562**	**44,9**	**43,9**	**46,1**	36,5
Plzeňský kraj	605 388	297 189	308 199	42,7	41,7	44,3	80,05

Zdroj: Český statistický úřad

Následující tabulka prezentuje pohyb obyvatel v SO ORP ke konci řešeného období. Z dat je patrné, že populační vývoj v řešeném území není příliš příznivý. Podíl živě narozených dětí je v území ke konci řešeného období nejnižší, úmrtnost má při srovnání jednotlivých let poměrně stabilní hodnoty. Vypovídajícím faktorem pro vývoj počtu obyvatel je především celkový přírůstek obyvatel, který je v řešeném území od roku 2018 kladný (nejvyšší v roce 2022), ale je dán pouze migrací obyvatel (počet přistěhovalých je dlouhodobě vyšší než počet vystěhovalých obyvatel). Naopak dlouhodobě záporný je přirozený přírůstek (nejvyšší v roce 2022), což znamená stále nižší počet živě narozených dětí, a to není pro řešené území dobrým ukazatelem.

Tabulka 5. SO ORP Nepomuk Pohyb obyvatel k 31. 12. 2022

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Živě narození	**108**	**112**	**83**	**84**	**101**	**80**
Zemřelí	**155**	**144**	**137**	**139**	**155**	**153**
Přistěhovalí	235	319	269	260	322	242
Vystěhovalí	191	200	195	185	238	181
Přírůstek stěhováním	44	119	74	75	84	286
Přírůstek přirozený	-47	-32	-54	-55	-54	-73
Přírůstek celkový	**-3**	**87**	**20**	**20**	**30**	**213**

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 6 dále prezentuje celkový přírůstek v jednotlivých obcích SO ORP a jeho vývoj od roku 2015. Celkový přírůstek obyvatel v SO ORP Nepomuk má spíše kolísavý charakter a od roku 2018 má kladnou hodnotu, i když předešlá tabulka prezentuje, že tento fakt je způsoben pouze migračním přírůstkem, nikoli přirozeným. Také zmíněný nárůst celkového přírůstku ke konci řešeného období je způsoben stěhováním, a to s největší pravděpodobností příchodem uprchlíků z Ukrajiny, kteří se nerovnoměrně usadili v jednotlivých obcích řešeného území. Z tabulky je dále patrné, že i přes stav migračního salda jsou v regionu obce, u kterých je zaznamenán záporný celkový přírůstek několik posledních let, a tyto obce se tedy spíše vylidňují. Nejvyšší je zaznamenán v roce 2022. Od roku 2018 mírně roste počet obyvatel v celém regionu.

Tabulka 6. Celkový přírůstek obyvatel v obcích SO ORP Nepomuk za roky 2015–2022

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SO ORP Nepomuk	**-43**	**-96**	**-3**	**87**	**20**	**20**	**30**	**213**
Čížkov	-11	10	-5	3	13	7	15	9
Čmelíny	3	x	3	-2	3	-7	5	1
Hradiště	-3	-1	3	8	7	-3	-3	3
Chlumy	-2	-6	3	3	2	-2	-6	-1
Kasejovice	-3	-8	13	10	-4	28	8	87
Klášter	8	-2	x	3	12	6	7	-4
Kozlovice	2	3	6	-9	-1	8	x	1
Kramolín	-4	4	2	5	-6	-1	-1	4
Měcholupy	-6	-11	1	-6	6	8	-8	-2
Mileč	3	-9	-3	2	-3	4	8	-3
Mladý Smolivec	-13	-10	-1	7	-10	-3	5	-6
Mohelnice	-1	1	x	x	2	-1	-1	12
Nekvasovy	1	6	9	-1	-6	-2	11	4
Nepomuk	-18	-39	-20	36	3	-5	-47	10
Neurazy	1	-22	-3	-1	-5	-10	-17	x
Nezdřev	-1	x	-5	1	1	-1	-2	x
Oselce	-7	11	15	-5	9	-9	-1	6
Polánka	x	1	-2	x	-1	x	1	1
Prádlo	x	2	-4	x	-8	10	11	4
Sedliště	-3	-3	-3	7	1	5	-1	14
Srby	3	-3	-4	x	4	-2	11	7
Tojice	x	5	-1	2	4	x	2	4
Třebčice	-3	-8	-1	6	7	5	8	12
Vrčeň	4	-10	8	10	4	-4	4	34
Žinkovy	7	-7	-13	3	-11	-15	15	15
Životice	-1	x	-1	5	-3	4	6	1

Zdroj: Český statistický úřad

V popisu stavu obyvatelstva v SO ORP jsme se vedle počtu obyvatel zaměřili také na jejich věkovou strukturu a na index stáří v jednotlivých obcích řešeného území, což prezentuje tabulka 7 v letech 2018 a 2022.

Ve srovnání let 2018 a 2022 je zaznamenán mírný pokles obyvatel v SO ORP. Mírně také klesla dětská populace a populace osob v produktivním věku, naopak mírně vzrostla populace seniorů. Vzrostl také index stáří, který představuje poměr seniorů k dětem do 14 let a prezentuje tak stárnutí populace. To je patrné jak v SO ORP, tak také u většiny obcí v řešeném území. Mezi obce, které spíše „mládnou“, tak patří Čížkov, Chlumy, Kasejovice, Kramolín, Mileč, Mohelnice, Oselce, Prádlo, Sedliště, Srby, Třebčice a Životice. Trendem poslední doby je ovšem také vystěhovávání rodin do větších měst Plzeňského kraje, což se týká i studentů. Skoro polovina studujících dojíždí do Plzně a pak přesídlují do velkých měst za prací.

Tabulka 7. Věková struktura obyvatel obcí SO ORP Nepomuk v letech 2018 a 2022

Název územní jednotky	2018 / 2022	Počet obyvatel	Počet obyvatel			Index stáří
			0-14	15-64	65 +	
Čížkov	2018	654	97	389	168	173,2
	2022	655	111	380	164	147,7
Čmelíny	2018	128	21	75	32	152,3
	2022	130	19	77	34	178,9
Hradiště	2018	218	27	131	60	222,2
	2022	221	26	137	58	223,1
Chlumy	2018	204	16	135	53	331,3
	2022	102	17	61	24	141,2
Kasejovice	2018	1292	186	817	289	155,4
	2022	1387	199	893	295	148,2
Klášter	2018	215	38	134	43	113,2
	2022	230	33	147	50	151,5
Kozlovice	2018	88	9	60	19	211,1
	2022	97	9	63	25	277,8
Kramolín	2018	118	19	72	27	142,1
	2022	118	21	69	28	133,3
Měcholupy	2018	218	36	138	44	122,2
	2022	215	32	139	44	137,5
Mileč	2018	383	41	254	88	214,6
	2022	346	48	204	94	195,8
Mladý Smolivec	2018	710	101	458	151	149,5
	2022	674	87	432	155	178,2
Mohelnice	2018	61	7	39	15	214,3
	2022	75	12	49	14	116,7

Nekvasovy	2018	177	21	118	38	181,0
	2022	187	25	114	48	192,0
Nepomuk	2018	3 732	612	2 416	704	115,0
	2022	3 560	540	2 256	764	141,5
Neurazy	2018	871	116	559	196	169,0
	2022	729	103	437	189	183,5
Nezdřev	2018	102	9	65	28	311,0
	2022	100	7	56	37	528,6
Oselce	2018	351	51	211	89	174,5
	2022	354	48	226	80	166,7
Polánka	2018	45	5	27	13	260,0
	2022	43	5	22	16	320,0
Prádlo	2018	258	33	168	57	172,7
	2022	219	40	129	50	125,0
Sedliště	2018	105	9	71	25	277,8
	2022	125	26	67	32	123,1
Srby	2018	165	17	101	47	276,5
	2022	181	24	109	48	200,0
Tojice	2018	96	13	60	23	176,9
	2022	105	16	69	20	125,0
Třebčice	2018	118	15	89	14	93,3
	2022	140	21	101	18	85,7
Vrčeň	2018	339	57	221	61	107,0
	2022	372	57	243	72	126,3
Žinkovy	2018	870	121	477	272	224,8
	2022	861	116	463	282	243,1
Životice	2018	45	2	24	19	950,0
	2022	53	5	31	17	340,0
SO ORP Nepomuk	2018	**11 563**	**1 679**	**7 309**	**2 575**	**153,4**
	2022	**11 279**	**1 647**	**6 974**	**2 658**	**161,4**
Plzeňský kraj	2018	**584 672**	**90 310**	**377 210**	**117 152**	**129,7**
	2022	**605 388**	**95 060**	**386 196**	**124 132**	**130,6**

Zdroj: Český statistický úřad

Na vývoj počtu i struktury obyvatel řešeného území má také vliv podílu cizinců v populaci. Tabulka 8 prezentuje vývoj počtu cizinců na území kraje, okresu i ORP. Opět je patrné, že jejich rapidní nárůst byl zaznamenán v roce 2022.

Tabulka 9 pak prezentuje skladbu cizinců na území okresu Plzeň-jih podle státní příslušnosti, ze které je patrný nejvyšší podíl Ukrajinců, který tvoří téměř 64 % všech cizinců v okrese.

Tabulka 8. Počet cizinců v letech 2020–2022 ve vybraných územně správních celcích

	2020	2021	2022
Plzeňský kraj	42 070	43 600	80 814
Plzeň-jih	2 618	2 916	5 500
ORP Nepomuk	489	434	729

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 9. Skladba cizinců podle státní příslušnosti v okrese Plzeň-jih k 31. 12. 2022

Národnost	Počet cizinců	% z celkového počtu cizinců
ukrajinská	3 486	63,38
slovenská	599	10,89
vietnamská	277	5,03
polská	66	1,2
ruská	24	0,43
německá	62	1,12

Zdroj: Český statistický úřad

Z dosavadních údajů vyplývá, že počet cizinců v řešeném území v roce 2022 narostl skoro dvojnásobně. Příliv přistěhovalců z počátku roku 2022 odpovídá situaci na Ukrajině, která ovlivnila migraci po celé Evropě. Tabulka 10 prezentuje počty cizinců v jednotlivých obcích SO ORP. Nejvíce cizinců žije v Kasejovicích (necelých 9 % z celkového počtu obyvatel obce). V Nepomuku žije z celkového počtu populace asi 3 % cizinců. Zajímavý podíl obyvatelstva je znát v malé vísce Vrčeň. Zde je procentuální zastoupení cizinců poměrně vysoké (celých 8 %). Nachází se zde ubytovací zařízení zejména pro cizince.

Tabulka 10. Počet cizinců v jednotlivých obcích SO ORP Nepomuk k 31. 12. 2022

Název územní jednotky	Muži ve věku			Ženy ve věku			Přechodný pobyt	Trvalý pobyt	Počet cizinců celkem
	Muži<15	Muži	Celkem	Ženy<15	Ženy	Celkem			
Čížkov	0	5	5	0	3	3	4	4	8
Čmelíny	0	0	0	0	1	1	1	0	1
Hradiště	2	3	5	0	3	3	3	5	8
Chlumy	0	2	2	0	1	1	1	2	3
Kasejovice	14	146	160	14	69	83	213	30	243
Klášter	0	4	4	0	3	3	3	4	7
Kozlovice	0	2	2	0	0	0	0	2	2
Kramolín[1]	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Měcholupy	0	3	3	0	5	5	2	6	8
Mileč	0	4	4	2	5	7	5	6	11

[1] Data nebyla ve zdroji prezentována.

Mladý Smolivec	2	24	26	2	17	19	27	18	45
Mohelnice	1	3	4	0	3	3	7	0	7
Nekvasovy	1	1	2	1	3	4	5	1	6
Nepomuk	18	66	84	18	80	98	110	72	182
Neurazy	2	5	7	0	5	5	7	5	12
Nezdřev	0	3	3	0	2	2	3	2	5
Oselce	0	9	9	1	6	7	1	15	16
Polánka	0	0	0	0	2	2	0	2	2
Prádlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sedliště	1	4	5	2	3	5	6	4	10
Srby	2	4	6	1	5	6	9	3	12
Tojice	0	0	0	0	1	1	0	1	1
Třebčice	2	28	30	1	4	5	16	19	35
Vrčeň	9	37	46	9	25	34	75	5	80
Žinkovy	4	8	12	0	13	13	12	13	25
Životice[2]	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SO ORP Nepomuk	**58**	**353**	**419**	**51**	**249**	**310**	**510**	**219**	**729**

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR

3.3 Nezaměstnanost

Jedním z ukazatelů nezaměstnanosti je existence dostupných ekonomických subjektů sídlících na řešeném území. Na území správního obvodu Nepomuk působilo k 31. 12. 2021 celkem 2 579 ekonomických subjektů, z čehož 82,3 % tvořily fyzické osoby, zbytek pak právnické. Ke konci 2022 bylo na území SO ORP evidováno 2 609 ekonomických subjektů a jejich pravidelný průměrný meziroční nárůst tak představuje 31 subjektů.

Ke konci roku 2021 podnikalo nejvíce ekonomických subjektů (23,9 %) v odvětví obchodu, ubytování, stravování a pohostinství, následně v oblasti průmyslu. Poměrně vyrovnané je procentní zastoupení v oblasti stavebnictví a zemědělství, lesnictví a rybářství (cca 13 %).

Co do počtu zaměstnanců byly nejrozšířenější formou subjekty bez zaměstnanců, následovaly podniky zaměstnávající 1–9 zaměstnanců, pak malé podniky, střední podniky. Nejmenší podíl zaujímaly velké podniky s 250 a více zaměstnanci.

[2] Data nebyla ve zdroji prezentována.

Tabulka 11. Ekonomické subjekty sídlící v SO ORP Nepomuk v období 2020–2022 (k 31. 12.)

Ekonomické subjekty se sídlem ve SO ORP Nepomuk		2019	2020	2021	2022
Celkem		2 516	2 541	2 579	2 609
Fyzické osoby		2 072	2 093	2 122	-[3]
z toho	zemědělští podnikatelé	136	142	146	148
Právnické osoby		444	448	457	-
z toho	obchodní společnosti	151	150	153	160
Podíl ekonomických subjektů podle odvětví ekonomické činnosti v %					
Zemědělství, lesnictví, rybářství		13,4	13,6	13,1	-
Průmysl celkem		14,9	14,9	15,0	-
Stavebnictví		13,0	13,2	13,0	-
Obchod, ubytování, stravování a pohostinství		25,6	24,6	23,9	-
Počet subjektů podle počtu zaměstnanců					
Bez zaměstnanců		829	850	874	-
1–9 zaměstnanců		123	127	120	-
10–49 zaměstnanců (malé podniky)		37	38	40	-
50–249 zaměstnanců (střední podniky)		9	9	10	-
250 a více zaměstnanců (velké podniky)		1	1	1	

Zdroj: Data Český statistický úřad

Pro míru nezaměstnanosti používá MPSV ČR od roku 2013 ukazatel, kterým je podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Dosažitelným uchazečem jsou pak uchazeči o zaměstnání ve věku 15–64, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa (tj. evidovaní nezaměstnaní), kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Počty obyvatel daného území se pro potřeby statistik aktualizují jednou ročně.

Z porovnání vykazovaných let je patrné, že míra nezaměstnanosti klesla v roce 2021 na všech úrovních správních celků (podíl nezaměstnaných osob). Tento trend se hned v následujícím roce 2022 zvrátil a tento parametr začal opět narůstat. V SO ORP byla míra nezaměstnanosti na konci posuzovaného období vyšší než na jeho počátku. S pravidelností meziročně také klesal počet obyvatel v produktivním věku (15–64 let) na úrovni ČR, kraje i SO ORP, přičemž počet dosažitelných uchazečů v této věkové kategorii klesal na úrovni ČR, na úrovni kraje. SO ORP zaznamenal v roce 2022 opětovný mírný nárůst. Míra nezaměstnanosti v SO ORP dosáhla ke konci posuzovaného období téměř průměru v ČR a výrazně přesáhla míru nezaměstnanosti v PK či okresu Plzeň-jih.

Počet volných pracovních míst má na všech úrovních správních celků nejnižší hodnotu na konci vykazovaného období, přičemž v SO ORP klesal každoročně.

Tabulka 12. Ukazatel nezaměstnanosti ve vybraných územně správních celcích (k 31.12.)

Rok	Ukazatel	ČR	Plzeňský kraj	okres Plzeň-jih	SO ORP Nepomuk
2020	Obyvatelstvo 15–64 let	6 832 330	378 516	40 574	**7 250**
	Dosažitelní uchazeči 15–64 let	273 759	12 125	1 025	**257**
	Podíl nezaměstnaných osob (%)	4,0	3,2	2,5	**3,5**
	Počet volných míst	318 563	17 303	2 455	**460**

[3] Data nezveřejněna

2021	Obyvatelstvo 15–64 let	6 815 994	377 106	44 600	**7 240**
	Dosažitelní uchazeči 15–64 let	236 376	9 970	872	**245**
	Podíl nezaměstnaných osob (%)	3,5	2,6	2,0	**3,4**
	Počet volných míst	343 129	19 705	2 068	**332**
2022	Obyvatelstvo 15–64 let	5 831 627	366 201	43 435	**6 807**
	Dosažitelní uchazeči 15–64 let	223 003	10 255	876	**254**
	Podíl nezaměstnaných osob (%)	3,8	2,8	2,0	**3,7**
	Počet volných míst	258 698	13 961	1 524	**201**

Zdroj: Data MPSV ČR

Vývoj nezaměstnanosti v letech 2020–2022 a jeho srovnání v ČR, Plzeňském kraji a SO ORP Nepomuk je také vyjádřen následujícím grafem, z kterého je patrné, že míra nezaměstnanosti klesla v roce 2021 ve všech znázorněných správních celcích (v SO ORP Nepomuk nejméně, a to z 3,5 % na 3,4 %). V roce 2022 míra nezaměstnanosti dosáhla téměř hodnoty výchozího roku 2020 na úrovni ČR, na úrovni SO ORP Nepomuk ji přesáhla (z 3,5 % na 3,7 %) a na úrovni kraje původní hodnoty nebylo dosaženo (z 3,2 % na 2,8 %).

Graf 1: Vývoj nezaměstnanosti ve vybraných územně správních celcích v letech 2020–2022

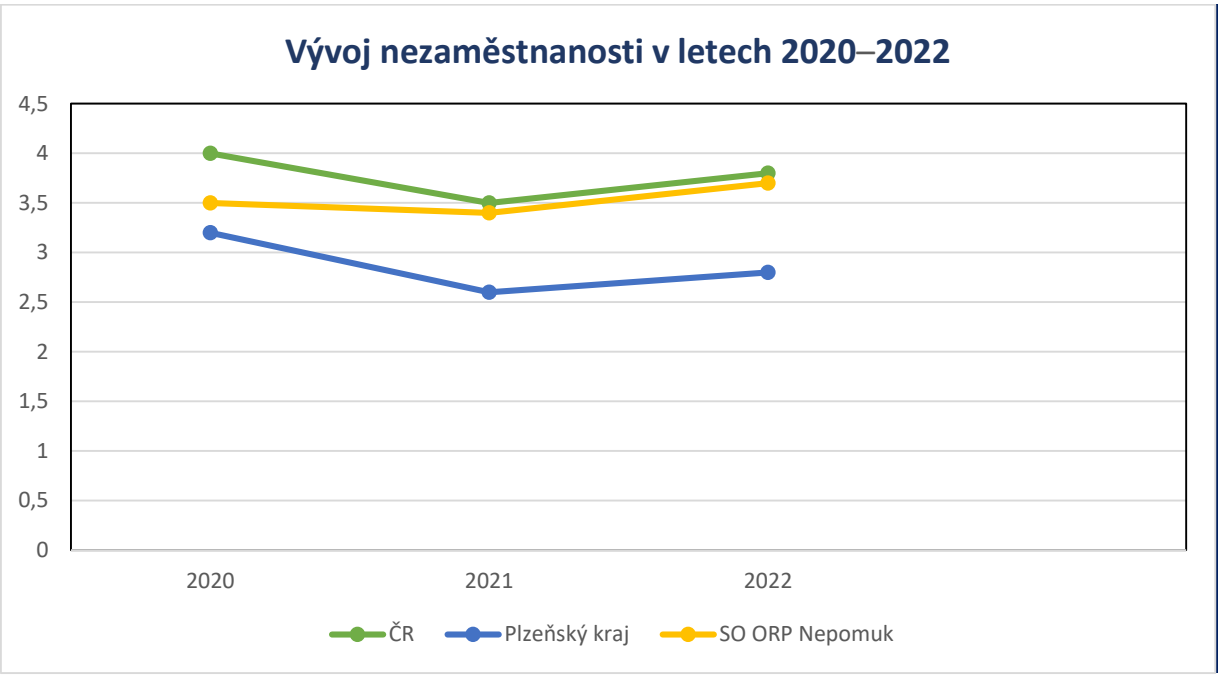

Zdroj: Data MPSV ČR

Následující tabulka upřesňuje rozložení uchazečů o zaměstnání podle jednotlivých obcí v SO ORP Nepomuk a počty volných pracovních míst, která byla v jednotlivých obcích nabízena.

Největší počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání logicky vykazovala města Nepomuk a Kasejovice. Naopak nejméně (do tří dosažitelných uchazečů) ve sledovaných letech opakovaně vykazovaly obce Čmelíny, Chlumy, Polánka, Sedliště, Tojice, Třebčice a Životice. Obce Třebčice v roce 2020 a Sedliště v roce 2021 nevykazovaly vůbec žádné uchazeče o zaměstnání, tudíž ani žádný podíl nezaměstnaných.

Podíl nezaměstnaných s pravidelností meziročně vzrůstal v obcích Klášter, Kramolín, Mladý Smolivec, Polánka (až na 10,0 %), Prádlo a Třebčice. Naopak pravidelný meziroční pokles uvedeného parametru byl zaznamenán v obcích Kozlovice, Mileč, Mohelnice, Nekvasovy a Životice. Ke konci vykazovaného období byl největší podíl nezaměstnaných v obci Polánka (10,0 %).

Nejvíce volných pracovních míst bylo opět nabízeno ve městech (tj. Nepomuk a Kasejovice). Největší obcí, co do počtu volných pracovních míst, je Mladý Smolivec. Pravidelný nárůst volných pracovních míst meziročně vykazovala obec Tojice, naopak razantní pokles v řešeném období vykazovaly obce Vrčeň (z 16 na 1) a Žinkovy (z 13 na 3). 16 obcí v SO ORP pak ke konci řešeného období vykazovaly nulovou hodnotu tohoto parametru.

Tabulka 13. Uchazeči o zaměstnání podle obcí v SO ORP Nepomuk (k 31. 12.)

Obec	Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP – dosažitelní			Obyvatelstvo 15–64			Podíl nezaměstnaných osob (v %)			Volná pracovní místa v evidenci ÚP		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Čížkov	13	13	18	388	391	365	3,4	3,3	4,9	9	3	3
Čmelíny	2	2	1	76	75	77	2,6	2,7	1,3	0	0	0
Hradiště	4	4	4	133	130	135	3,0	3,1	3,0	1	0	0
Chlumy	3	1	1	134	126	61	2,2	0,8	1,6	0	0	0
Kasejovice	42	27	30	805	831	818	5,2	3,2	3,7	289	165	124
Klášter	1	3	7	143	153	154	0,7	2,0	4,5	0	0	0
Kozlovice	6	5	4	58	60	59	10,3	8,3	6,8	0	0	0
Kramolín	1	3	4	68	65	69	1,5	4,6	5,8	0	0	0
Měcholupy	3	7	2	144	152	140	2,1	4,6	1,4	0	0	0
Mileč	7	6	4	237	238	204	3,0	2,5	2,0	0	2	0
Mladý Smolivec	21	22	24	448	446	427	4,7	4,9	5,6	15	4	13
Mohelnice	5	3	1	39	40	40	**12,8**	7,5	2,5	0	0	0
Nekvasovy	5	3	4	39	40	113	**12,8**	7,5	3,5	0	0	0
Nepomuk	75	75	81	2 402	2 384	2 249	3,1	3,1	3,6	97	137	42
Neurazy	15	14	10	540	528	432	2,8	2,7	2,3	4	4	2
Nezdřev	5	3	4	62	58	54	8,1	5,2	7,4	0	0	0
Oselce	11	14	13	215	214	222	5,1	6,5	5,9	3	0	1
Polánka	1	1	2	25	22	20	4,0	4,5	**10,0**	0	0	0
Prádlo	2	5	5	164	169	132	1,2	3,0	3,8	5	0	0
Sedliště	3	0	2	70	71	65	4,3	0,0	3,1	1	0	0

Srby	5	6	5	104	99	107	4,8	6,1	4,7	0	0	0
Tojice	2	2	5	61	63	67	3,3	3,2	7,5	3	5	7
Třebčice	0	3	2	93	98	91	0,0	3,1	2,2	3	8	5
Vrčeň	8	8	7	226	223	222	3,5	3,6	3,2	16	1	1
Žinkovy	14	12	12	476	468	454	2,9	2,6	2,6	13	3	3
Životice	2	2	2	23	25	30	8,7	8,0	6,7	0	0	0

Zdroj: Data MPSV ČR

Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích SO ORP Nepomuk k 31. 8. 2023 je vyjádřena také následující **mapou 2**.

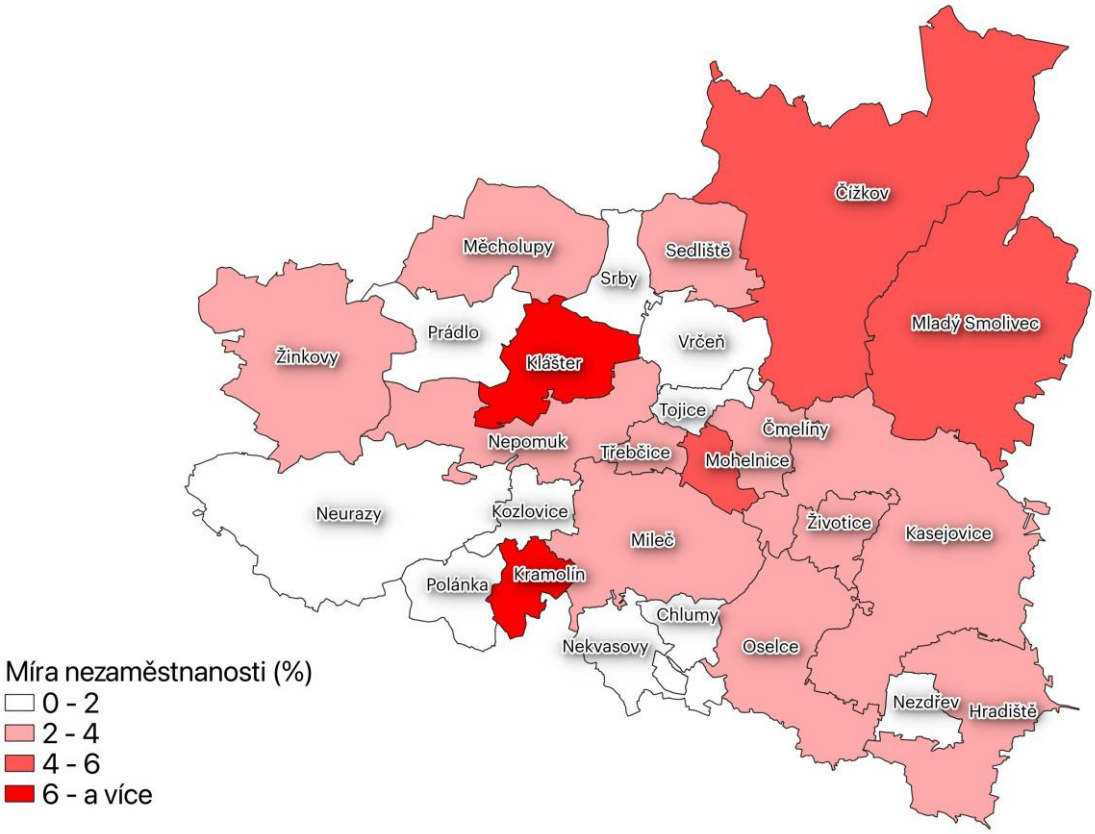

Následující tabulka vykazuje parametry nezaměstnanosti z pohledu jednotlivých SO ORP v kraji.
K 31. 8. 2023 bylo v SO ORP Nepomuk evidováno celkem 204 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, což představuje podíl 3,0 % ze všech obyvatel stejného věku v regionu. To převyšuje míru nezaměstnanosti v Plzeňském kraji (2,7 %), ale nedosahuje hodnoty nezaměstnanosti v ČR (3,6 %). Ve srovnání s dalšími SO ORP v kraji představuje uvedená hodnota 3., tj. nejvyšší hodnotu míry nezaměstnanosti, přičemž nejvyšší hodnotu vykazuje SO ORP Rokycany a Sušice (3,4 %), naopak nejnižší hodnotu vykazuje SO ORP Stod (1,1 %).
Počet dosažitelných uchazečů v SO ORP Nepomuk tvoří 2,1 % z celkového počtu uchazečů Plzeňského kraje.

Tabulka 14. Nezaměstnanost v SO ORP Plzeňského kraje k 30. 8. 2023

Název	Dosažitelní uchazeči 15–64	Podíl nezaměstnaných osob (v %)
Česká republika	212 809	3,6
Plzeňský kraj	9 706	2,7
ORP Plzeňského kraje		
Blovice	143	1,9
Domažlice	620	2,5
Horažďovice	182	2,6
Horšovský Týn	245	2,6
Klatovy	701	2,2
Kralovice	459	3,2
Nepomuk	**204**	**3,0**
Nýřany	1 006	2,7
Plzeň	3 062	2,6
Přeštice	273	1,9
Rokycany	1 030	3,4
Stod	168	1,1
Stříbro	322	3,0
Sušice	499	3,4
Tachov	792	3,3

Zdroj: Data MPSV ČR

Následující graf znázorňuje vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst, která v SO ORP Nepomuk připadala na jednoho uchazeče, a to k 30. 8. v období 2018–2023.
Celkově počet nezaměstnaných uchazečů prudce vrostl mezi roky 2019 a 2020. Vrcholu dosáhl v roce 2021 a do současnosti naopak mírně klesal.
Počet volných pracovních míst pro uchazeče v SO ORP rostl do roku 2020, mezi léty 2021 a 2022 naopak prudce klesl na hodnoty o více než polovinu nižší. Do konce vykazovaného období opět mírně rostl, zatím však nedosáhl hodnoty počátku vykazovaného období (8/2018).
Počet volných pracovních míst na jednoho uchazeče v mezidobí vykazovaných let klesl téměř na polovinu. Tato hodnota je druhá nejnižší v kraji, což představuje vyšší míru nutnosti vyjíždět za prací (70 % obyvatel vyjíždí za prací mimo obec).[4]

[4] Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, Hodnocení situace a rozvojových potřeb území SO ORP Nepomuk, 2023

Graf 2: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v SO ORP Nepomuk (k 31. 8.)

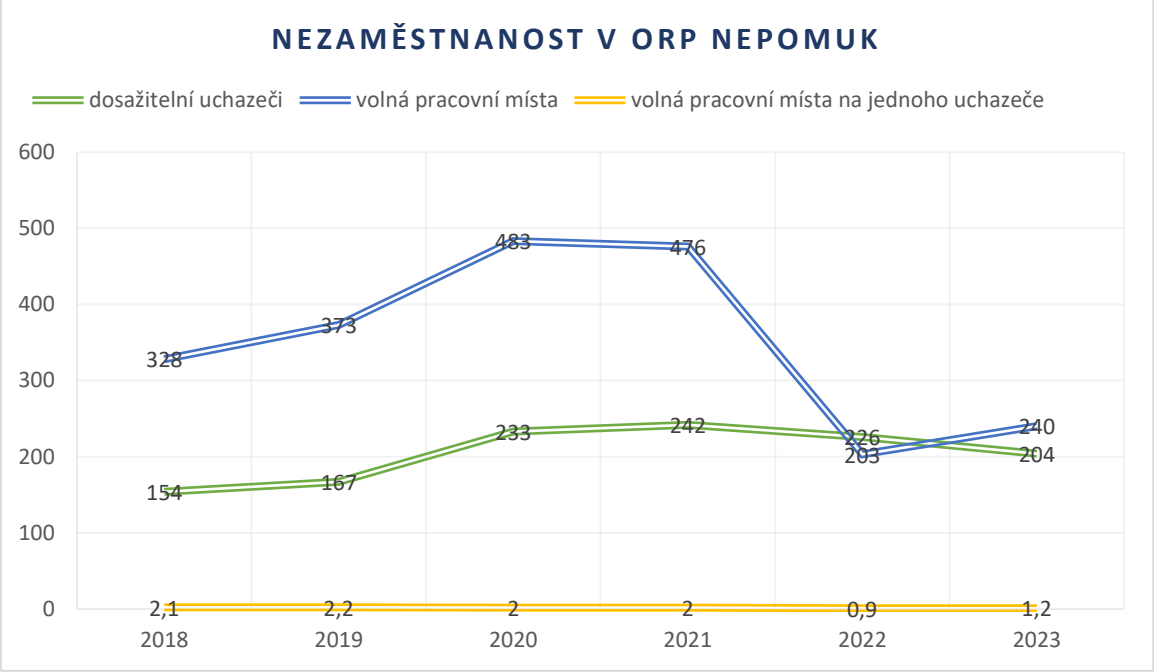

Zdroj: Data MPSV ČR

3.4 Zadluženost obyvatel

V České republice fungují dva oficiální rejstříky exekucí, a to Centrální evidence exekucí, kterou provozuje Exekutorská komora České republiky, a dále Rejstřík zahájených exekucí, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti. Ani jeden z uvedených rejstříků však neeviduje exekuce správní a daňové, proto tak v České republice chybí informace o skutečném počtu vedených exekučních řízení. Žádná z těchto institucí také aktuálně nepracuje komplexně s exekučními daty a neanalyzuje je.[5]

Jako zdroj pro naši dokumentaci dat v oblasti zadluženosti obyvatel v SO ORP Nepomuk nám posloužila webová aplikace Mapa exekucí, kterou provozuje Otevřená společnost, o.p.s. Tato aplikace usnadňuje orientaci v údajích o jednotlivých exekucích na krajské, okresní a obecní úrovni a umožňuje tak údaje srovnávat napříč celou Českou republikou. Údaje v mapě se vztahují pouze k fyzickým osobám a poskytuje je Exekutorská komora ČR. Data jsou aktuální ke konci roku 2022. V aplikaci však chybí zcela data za rok 2020, proto jsme pro vývoj zadluženosti v řešeném území využili data za roky 2019, 2021 a 2022.

V roce 2022 žilo na území SO ORP Nepomuk 9 447 obyvatel starších 15 let, což představuje věkovou hranici pro vykazování míry zadluženosti obyvatel.

V SO ORP Nepomuk bylo k 31. 12. 2022 v exekuci 633 osob, což představuje 6,7 % obyvatel starších 15 let z celého SO ORP. Tato hodnota je o více jak 0,6 % nižší, než představuje celokrajský průměr, který činil 7,30 % obyvatel. Na území SO ORP Nepomuk tento podíl představoval celkově 3 895 exekucí a ve srovnání s ostatními SO ORP v ČR se řadí na 78 místo z 206. Ze srovnání počátku a konce posuzovaného období je patrné, že hodnoty všech sledovaných parametrů se v SO ORP snížily (až na průměrný počet

[5] http://mapaexekuci.cz/index.php/studie-a-analyzy/data-mezi-institucemi/

exekucí na jednu osobu a na nárůst skupiny exekuovaných seniorů o 1 %). Tento vývoj dané problematiky v SO ORP poměrně přesně kopíruje vývoj v Plzeňském kraji.

Tabulka 15. Vývoj exekucí obyvatel SO ORP Nepomuk (k 31. 12.)

SO ORP Nepomuk	2019	2021	2022	Změna 2019–2022
Počet obyvatel starších 15 let	9 900	9 447	9 447	-453
Počet osob v exekuci	795	657	633	-162
Podíl osob v exekuci v %	8,03	6,95	6,70	-1,33
Celkový počet exekucí	4 620	4 106	3 895	-725
Průměrný počet exekucí na osobu	5,8	6,2	6,2	+0,4
Podíl osob v exekuci podle věku v % (počet osob)				
15–29 let	11 (84)	-	10 (66)	-1
30–39 let	-[6]	-	21 (132)	-
40–49 let	-	-	27 (171)	-
50–64 let	-	-	30 (190)	-
Senioři 65+	10 (82)	-	11 (72)	+1
Plzeňský kraj				
Počet osob v exekuci	44 946	37 099	35 632	-7 847
Podíl osob v exekuci v %	9,02	7,60	7,30	-1,72
Průměrný počet exekucí na osobu	5,5	6,1	5,9	+0,4
Senioři 65+	8 % (3 432)	-	9 % (3 327)	+1

Zdroj: Mapa exekucí

Z porovnání dat za jednotlivé obce SO ORP Nepomuk je patrné, že největší podíl exekuovaných obyvatel byl zaznamenán v obci Oselce (12,96 %), Třebčice (12,84 %) a Měcholupy (10,93 %), ostatní obce měly tuto hodnotu pod 10 % hranicí. Naopak nejméně obyvatel v exekuci s vykazovanou hodnotou v Mapě exekucí měla obec Prádlo (1,13 %). Obce Kozlovice a Tojice pak nevykazují žádné osoby v exekuci, což může znamenat, že data v aplikaci nejsou uvedena nebo je počet exekuovaných osob opravdu nulový. Průměrný počet exekucí na jednu osobu byl výrazně nejvyšší v obci Polánka (20,0), Kramolín (11,3) a Mohelnice (10). V ostatních obcích byla tato hodnota vykázána pod hranici 10, přičemž nejnižší hodnota byla zaznamenána v obci Chlumy (2), vyjma obcí, kde nejsou zaznamenány žádné exekuce. Z pohledu ohrožení osob sociálním vyloučením je ještě důležitý údaj o počtu exekuovaných seniorů, který byl v nejvyšší míře v SO ORP zaznamenán v obcích Srby (38,0 %) a Hradiště (33,0 %). Obce Čmelíny, Chlumy, Kozlovice, Mohelnice, Polánka, Prádlo, Sedliště, Tojice, Třebčice a Životice pak nevykazují žádného seniora v exekuci.

Tabulka 16. Přehled exekucí v obcích SO ORP Nepomuk (k 31. 12. 2022)

Obec	Počet obyvatel nad 15 let	Počet obyvatel v exekuci	Podíl obyvatel v exekuci v %	Počet exekucí	Průměrný Počet exekucí na osobu	Senioři 65+ v %/osob
Čížkov	529	44	8,32	226	5,1	9/4
Čmelíny	111	5	4,50	29	5,8	-[7]
Hradiště	193	12	6,22	57	4,8	33/4
Chlumy	88	4	4,55	8	2	-
Kasejovice	1 114	78	7,00	499	6,4	13/10

[6] Data nejsou v aplikaci dostupná

[7] Data nejsou v aplikaci dostupná nebo je vykazovaná hodnota 0

Klášter	198	16	8,08	85	5,3	13/2
Kozlovice	85	-	-	-	-	-
Kramolín	98	6	6,12	68	11,3	33,2
Měcholupy	183	20	10,93	94	4,7	15/3
Mileč	296	17	5,74	112	6,6	18/3
Mladý Smolivec	585	58	9,91	343	5,9	3/2
Mohelnice	53	5	9,43	50	10,0	-
Nekvasovy	161	16	9,94	86	5,4	6/1
Nepomuk	3 008	128	4,26	969	7,6	9/12
Neurazy	626	47	7,51	352	7,5	11/5
Nezdřev	93	7	7,53	62	8,9	2/2
Oselce	301	39	12,96	200	5,1	8/3
Polánka	37	1	2,70	20	20,0	-
Prádlo	177	2	1,13	11	5,5	-
Sedliště	95	5	5,26	28	5,6	-
Srby	153	8	5,23	54	6,8	38/3
Tojice	-	-	-	-	-	-
Třebčice	109	14	12,84	40	2,9	-
Vrčeň	293	15	5,12	100	6,7	7/1
Žinkovy	726	51	7,02	307	6	18/9
Životice	47	1	2,13	4	4,0	-

Zdroj: Mapa exekucí

4. Sociální oblast

Následující kapitola se zabývá sociální oblastí dle různých cílových skupin – senioři a osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, rodiny s dětmi a ostatní osoby ohrožené sociálním vyloučením. Pro uvedení problematiky je k dispozici tabulka 17 s počty klientů sociálních pracovníků MÚ Nepomuk, se kterými se aktivně v daných letech pracovalo dle cílové skupiny/problému. Z tabulky je patrné, že za poslední 3 roky má vývoj počtu klientů kolísavý charakter, kdy nejvíce jich sociální pracovníci řešili v roce 2020, následně došlo k mírnému poklesu, ale v roce 2022 se počet klientů sociálních pracovníků vrátil téměř k původnímu počtu. Největší a každoroční nárůst klientů je zaznamenán u osob se zdravotním postižením včetně osob s duševní poruchou, kdy se jejich počet během sledovaného období více jak zdvojnásobil.

Tabulka 17. Počty klientů sociálních pracovníků MÚ Nepomuk

Cílová skupina klientů sociální práce	2020	2021	2022
Osoby se zdravotním postižením včetně osob s duševní poruchou	35	58	82
Osoby pečující o osoby závislé na péči jiné osoby	3	4	1
Osoby s různým rozsahem omezení svéprávnosti	15	6	4
Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	-	4
Osoby ohrožené rizikovým způsobem života	19	21	24
Oběti agrese, trestné činnosti a domácího násilí	-	1	-

Cílová skupina klientů sociální práce	2020	2021	2022
Osoby, které se nacházejí v nejistém či neadekvátním bydlení, včetně osob bez přístřeší	5	2	4
Nezaměstnaní	2	4	-
Imigranti	-	-	-
Rodiny s dětmi	-	-	-
Anonymní klienti	23	38	20
Další skupiny osob neuvedené výše	47	3	7
Celkem	**150**	**137**	**146**

Zdroj: MÚ Nepomuk

4.1 Senioři a osoby se zdravotním postižením

V dotazníkovém šetření pro obce jsme mimo jiné zjišťovali, jaké jevy považují obce na svém území aktuálně za problémové – bez ohledu na to, zda se je daří úspěšně řešit či nikoliv. V souvislosti se seniory a osobami se zdravotním postižením vybralo z daných možností 5 obcí, že se momentálně potýkají
s „problémy nesoběstačných seniorů“, 7 obcí uvedlo „nedostatek aktivit pro soběstačné seniory“ a 4 obce uvedly jako problém „místa v obci s nezajištěným bezbariérovým přístupem“. Z odhadů počtu osob v daných cílových skupinách vyplynulo, že v řešeném území se nachází cca 190 osamělých seniorů se sníženou soběstačností, 165 rodin pečujících o nemohoucího seniora a cca 55 osob se zdravotním postižením.

Z rozhovorů pak dále vyplynulo, že „problémy nesoběstačných seniorů“ řeší ve všech případech místní poskytovatel sociálních služeb ve spolupráci s rodinou (či sousedy), případně rodina sama. V naprosté většině případů funguje ve všech obcích rodina či sousedé velmi dobře. Dle zjištěných informací není v území problém s péčí o osamělé nesoběstačné seniory či osoby se zdravotním postižením. V případě „problému rodin pečující o zdravotně postiženého či nemohoucího člena rodiny“ se jednalo o to, že se v obci tyto rodiny nacházejí, ale nemohoucí člen rodiny je obstarán sociální službou, rodinou, sousedy či kombinací předchozího. V případě „míst v obci s nezajištěným bezbariérovým přístupem“ se nejčastěji jednalo o původní veřejné budovy.

V oblasti péče o seniory jsme se zaměřili na zmapování přehledu příjemců důchodu. Data jsou bohužel dostupná pouze na úrovni okresů, v tabulkách níže je proto uveden přehled příjemců důchodu a výše průměrných důchodů s ohledem na typ pobíraného důchodu v okrese Plzeň-jih, v Plzeňském kraji a případně v ČR. Pro zhodnocení změn v této oblasti srovnáváme situaci v letech 2019 až 2022, uvedená data jsou vždy k 31. 12. daného roku.

Jak je patrné z následující tabulky, celkový **počet příjemců důchodů** v okrese Plzeň-jih ve vykazovaném období každoročně klesal, a to cca o 0,7 %. Podle typu důchodů takto každoročně klesal počet příjemců starobního důchodu. Klesal také celkový počet příjemců invalidního důchodu, ale pouze do roku 2021, v roce 2022 byl zaznamenán opětovný nárůst invalidních důchodců, meziročně o 0,6 %. S každoroční pravidelností klesal počet příjemců ID ve 3. stupni, naopak narůstal počet příjemců ID v 1. stupni. Vývoj počtu příjemců ID ve 2. stupni má kolísavý charakter. V řešeném období každoročně narůstal počet příjemců předčasného starobního důchodu, a to v průměru o 1,9 % ročně. Pravidelně narůstal také počet příjemců vdoveckého důchodu, do roku 2021 také vdovského, v roce 2022 byl zaznamenán jeho 17 % pokles. Z pohledu pohlaví bylo mezi příjemci důchodů pravidelně více žen než mužů, v roce 2022 tento rozdíl činil v okrese Plzeň-jih 2 561 osob. U starobního důchodu tento rozdíl činil 2 334 osob (téměř 40 % rozdíl) v okrese v roce 2022. Více žen také pobíralo invalidní důchod a vdovecký důchod

pobírala v okrese v roce 2022 pouze 1/3 příjemců (muži) ve srovnání s důchodem vdovským (ženy). V tabulce jsou pro srovnání také vygenerována stejná data pro Plzeňský kraj.

Tabulka 18. Počet příjemců důchodů (k 31. 12.)

Počet příjemců důchodu															
Rok	Územní úroveň	Příjemci důchodů celkem		V tom											
				Starobní důchodci				Invalidní důchodci							
		M	Ž	Z toho				pro invaliditu 3. stupně	pro invaliditu 2. stupně	pro invaliditu 1. stupně	Celkem inval. důchodci		Vdovy sólo	Vdovci sólo
				celkem		předčasný					M	Ž		
				M	Ž	M	Ž							
2019	Plzeňský kraj	162 774		134 191		39 180		11 241	5 137	9 111	25 489		968	266
		67 505	95 269	53 992	80 199	16 794	22 386				12 314	13 175		
	Okres Plzeň-jih	17 578		14 324		4 467		1 212	613	1 108	2 933		104	22
		67 505	10 094	5 932	8 392	2 067	2 400				1 439	1 494		
2020	Plzeňský kraj	162 107		133 567		39 610		10 844	5 239	9 346	25 429		964	242
		67 467	94 640	54 140	79 427	16 960	22 650				12 151	13 278		
	Okres Plzeň-jih	17 497		14 235		4 538		1 183	625	1 120	2 928		111	25
		7 447	10 050	5 931	8 304	2 105	2 433				1 403	1 525		
2021	Plzeňský kraj	161 025		132 278		40 234		10 619	5 285	9 525	25 429		1 002	276
		66 968	94 057	53 598	78 680	17 157	23 077				12 099	13 330		
	Okres Plzeň-jih	17 369		14 110		4 654		1 142	612	1 130	2 884		122	34
		7 372	9 997	5 866	8 244	2 128	2 526				1 378	1 506		
2022	Plzeňský kraj	160 918		131 854		40 651		10 520	5 432	9 868	25 820		912	266
		67 211	93 707	53 658	78 196	17 253	23 398				12 286	13 534		
	Okres Plzeň-jih	17 341		14 074		4 719		1 115	622	1 165	2 902		101	35
		7 390	9 951	5 870	8 204	2 149	2 570				1 385	1 517		

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, Český statistický úřad

Následující dvě tabulky vyjadřují **výši průměrného důchodu.** Z dat je patrné, že průměrná výše starobního důchodu byla ve sledovaném období v okrese Plzeň-jih téměř srovnatelná s výší průměrného důchodu v Plzeňském kraji (nižší o 0,1 %) a v ČR (nižší o 0,6 %). Dále je patrné, že průměrná výše starobního důchodu každoročně stoupala, v okrese Plzeň-jih to bylo cca o 7 %. Z vykazovaných

dat dále vyplývá, že obecně mají starobní důchod vyšší muži než ženy, a to cca o 19 % (2 703 Kč) na úrovni kraje a o 20 % na úrovni ČR v roce 2021. Vyšší byl také vdovský důchod oproti vdoveckému, a to o cca o 7 % (630 Kč) v okrese Plzeň-jih v roce 2021.

Tabulka 19. Průměrná měsíční výše důchodů (k 31. 12.)

Rok	Územní úroveň	v tom						
		Starobní plný		Invalidní			Vdovský sólo	Vdovecký sólo
		M	Ž	pro invaliditu 3. stupně	pro invaliditu 2. stupně	pro invaliditu 1. stupně		
2019	Plzeňský kraj	13 423		12 122	7 965	6 819	8 793	7 844
		14 669	12 265					
	Okres Plzeň-jih	13 407		12 141	8 050	6 879	9 055	7 993
		-[8]	-					
	ČR	13 487		11 905	7 923	6 851	8 866	7 897
		14 806	12 292					
2020	Plzeňský kraj	14 434		12 948	8 551	7 336	9 413	8 658
		15 746	13 199					
	Okres Plzeň-jih	14 425		12 956	8 662	7 392	9 848	8 888
		-	-					
	ČR	14 502		12 726	8 532	7 366	9 529	8 551
		15 898	13 221					
2021	Plzeňský kraj	15 371		13 676	8 976	7 615	9 921	8 969
		16 759	14 056					
	Okres Plzeň-jih	15 344		13 661	9 051	7 731	10 212	9 582
		-	-					
	ČR	15 453		13 422	8 942	7 642	10 024	9 004
		16 938	14 080					

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, Český statistický úřad

Tabulka níže také znázorňuje srovnání výše důchodů na úrovni jednotlivých okresů Plzeňského kraje. Z dat vyplývá, že okres Plzeň-jih vykazoval v roce 2021 čtvrtou nejvyšší průměrnou výši starobního důchodu ze sedmi okresů v kraji, kdy nejvyšší byla v okrese Plzeň-město, dále Rokycany a Plzeň-sever, naopak nejnižší hodnoty vykazovaly okresy Klatovy, následně Domažlice a Tachov. Tabulka dále srovnává i ostatní druhy důchodů.

[8] Data nejsou ve zdrojích zveřejněna

Tabulka 20. Průměrná měsíční výše důchodů dle okresů (K 31. 12. 2021)

Území	v tom					
	Starobní plný	Invalidní			Vdovský sólo	Vdovecký sólo
		pro invaliditu 3. stupně	pro invaliditu 2. stupně	pro invaliditu 1. stupně		
ČR	15 453	13 422	8 942	7 642	10 024	9 004
Plzeňský kraj	15 371	13 676	8 976	7 615	9 921	8 969
Domažlice	14 961	13 611	8 976	7 592	9 220	7 726
Klatovy	14 947	13 974	9 052	7 563	9 629	9 202
Plzeň-město	15 760	13 158	8 626	7 470	10 133	8 905
Plzeň-jih	**15 344**	**13 661**	**9 051**	**7 731**	**10 212**	**9 582**
Plzeň-sever	15 361	13 642	9 132	7 662	10 107	9 168
Rokycany	15 413	13 979	9 306	7 767	10 312	8 726
Tachov	15 109	13 985	8 907	7 681	9 535	9 275

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, Český statistický úřad

Následující tabulka vykazuje průměrný věk příjemců důchodů z pohledu pohlaví. Je např. patrné, že v průběhu čtyřletého sledovaného období se zvýšil u mužů i žen průměrný věk příjemců starobního důchodu o jeden rok. Naopak se snížil o jeden rok věk příjemců důchodu pro invaliditu 3. stupně. Na úrovni ČR.

Tabulka 21. Průměrný věk příjemců důchodů v Plzeňském kraji a v ČR (k 31. 12.)

Rok	Území	Starobní		pro invaliditu 3. stupně		pro invaliditu 2. stupně		pro invaliditu 1. stupně		Vdovský		Vdovecký	
		Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Sólo	Komb.	Sólo	Komb.
2019	**Kraj**	71	70	49	50	50	50	50	50	56	77	53	78
	ČR	71	70	49	49	51	50	50	50	56	78	54	78
2020	**Kraj**	72	70	49	50	50	50	50	50	56	78	53	78
	ČR	72	70	49	49	51	50	50	50	56	78	54	78
2021	**Kraj**	72	70	49	50	50	50	50	50	55	78	53	78
	ČR	72	71	49	49	51	50	50	50	56	78	54	78
2022	**Kraj**	72	71	49	50	50	51	50	50	55	78	53	78
	ČR	72	71	48	49	51	51	51	51	56	78	54	78

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Osoby, které jsou především z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiné osoby, mají dle zákona o sociálních službách nárok na příspěvek na péči (PnP), jehož výše je odvozována od stupně závislosti na pomoci. PnP je tedy vyplácen především osobám se zdravotním postižením a seniorům a je určen výhradně k zajištění sociální péče příjemci příspěvku, a to prostřednictvím sociální služby, rodinného příslušníka či jiné osoby. Příspěvek je přiznáván nebo jeho výše je měněna na základě místního šetření a posouzení posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení. Příspěvek vyplácí příslušné kontaktní pracoviště ÚP ČR.

V následující tabulce je uveden počet příspěvků na péči vyplacených žadatelům s trvalou adresou v SO ORP Nepomuk v letech 2020–2022.

Tabulka 22. Příspěvky na péči vyplacené v SO ORP Nepomuk v letech 2020–2022

Rok	Vyplácené dávky		Celkem	v tom žadatel ve věku			vyplacená suma v tis. Kč
				0–17	18–64	65+	
2020	celkem		5 370	442	815	4 113	37 539
	v tom péči zajišťuje	fyzická osoba	4 137	374	695	3 068	
		reg. pobytová soc. služba[9]	1 148	12	104	1 032	
2021	celkem		5 257	410	754	4 093	37 706
	v tom péči zajišťuje	fyzická osoba	4 054	374	661	3 019	
		reg. pobytová soc. služba	1 167	12	85	1 070	
2022	celkem		5 570	425	775	4 370	46 768
	v tom péči zajišťuje	fyzická osoba	4 204	397	689	3 118	
		reg. pobytová soc. služba	1 341	12	86	1 243	

Zdroj: MPSV ČR

Z dat je patrné, že celkový počet vyplacených PnP za celé sledované období se příliš neměnil, k mírnému poklesu objemu vyplacených dávek došlo v roce 2021, nejvíce jich bylo vyplaceno na konci sledovaného období. Z dat je dále patrné, že s pravidelností každoročně narůstal počet dávek vyplácených do pobytové služby. Každoročně také narůstala celková suma vyplácených dávek. Z pohledu zajištěné péče bylo cca 23 % příspěvků vypláceno do pobytových zařízení, zbytek pak fyzické osobě. Z toho lze odvodit skutečnost, že ze dvou třetin byla veškerá péče zajišťována v domácnosti žadatele, tedy pečující osobou, terénní formou sociální služby nebo jejich vhodnou kombinací.

Podle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a v souladu s vyhláškou č. 388/2011 Sb., je osobám zdravotně postižným dále poskytován příspěvek na mobilitu, na zvláštní pomůcku a průkaz osoby se zdravotním postižením.

Z tabulky 23, která znázorňuje data k příspěvku na mobilitu v letech 2020–2021, vyplývá, že objem vyplacených příspěvků se v jednotlivých letech posuzovaného období příliš neměnil. Mírný pokles byl zaznamenán v roce 2021, v následujícím roce došlo opět k mírnému nárůstu. Nejvíce vyplacených dávek bylo na začátku posuzovaného období (tj. v roce 2020).

[9] Zahrnuje domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se ZP, týdenní stacionáře, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty a sociální služby poskytované v lůžkových zdravotnických zařízeních

Tabulka 23. Příspěvek na mobilitu vyplácený v SO ORP Nepomuk v letech 2020–2022

Rok	Počet vyplacených dávek v roce	Vyplacená suma v tis. Kč v roce
2020	4 344	2 392
2021	4 131	2 274
2022	4 158	2 404

Zdroj: MPSV ČR

Dalším výše uvedeným příspěvkem, který byl v posuzovaném období vyplácen, je příspěvek na zdravotní pomůcku. Objem těchto vyplacených příspěvků každoročně klesal, i když nejvyšší vyplacené sumy bylo dosaženo v roce 2021. Uvedená data jsou zobrazena v následující tabulce.

Tabulka 24. Struktura příjemců příspěvku na zvláštní pomůcku v SO ORP Nepomuk v letech 2020–2022

Rok	Celkový počet vyplácených dávek	v tom žadatelé ve věku			Celková suma vyplacená v tis. Kč v roce
		0–17 let	18–64 let	65+	
2020	6	0	4	2	834
2021	5	1	2	2	1 068
2022	4	0	3	1	800

Zdroj: MPSV ČR

Ze statistik vydaných průkazů pro osoby zdravotně postižené (zobrazených v následující tabulce) obecně vyplývá, že v řešeném území každoročně celkový objem těchto vydaných průkazů stoupá, přitom nejvyšší nárůst vykazovaly průkazy ZTP, kterých se obecně vydává nejvíce. Následují průkazy ZTP/P, nejméně je vydáváno průkazů TP.

Tabulka 25. Počty držitelů průkazů pro zdravotně postižené v SO ORP Nepomuk

Rok	Celkem	v tom		
		TP	ZTP	ZTP/P
2020	595	42	444	109
2021	616	48	454	114
2022	645	49	469	127

Zdroj: MPSV ČR

4.2 Děti, mládež a rodiny s dětmi

V dotazníkovém šetření pro obce jsme mimo jiné zjišťovali, jaké jevy považují obce na svém území aktuálně za problémové – bez ohledu na to, zda se je daří úspěšně řešit či nikoliv. V souvislosti s dětmi, mládeží a rodinami s dětmi vybralo 5 obcí odpověď, že na svém území vnímají jako problém „nedostatek volnočasových aktivit pro děti a mládež“, dále 6 obcí uvedlo „málo aktivit pro neorganizované děti a mládež“. Z odhadů obcí počtu osob v cílových skupinách vyplynulo, že v řešeném území žije cca 22 rodin pečujících o zdravotně postižené dítě. K přípravě realizace sociálních projektů ve vztahu k cílové skupině se vyjádřily 2 obce, kdy jedna obec zvažuje rozšíření kapacity MŠ a druhá obec vyjednává působení mobilního klubu pro neorganizovanou mládež na svém území.

Důležitá data pro oblast sociální problematiky dětí, mládeže a rodin s dětmi představují data Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Ta jsou shrnuta v následující tabulce a vyplývá z nich, že počet rodin a dětí v péči OSPOD každoročně narůstal, přičemž nárůst u obou cílových skupin vzrostl na konci sledovaného období meziročně o 30 klientů. Každoročně také narůstal počet dětí odebraných z péče rodičů a počet pěstounských rodin. Nejvyšší hodnoty v posledním roce sledovaného období byly také zaznamenány u případů trestné činnosti dětí a mladistvých, u počtu osvojených dětí, u počtu dětí v pěstounské či poručnické péči a cizí péče. Naopak s každoroční pravidelností mírně klesal počet klientů kurátora pro mládež, řešené výchovné problémy dětí a mladistvých a také počet dětí umístěných do ústavní výchovy.

Co se týče počtu klientů v evidenci kurátora pro mládež, řešené trestné činnosti, přestupků a výchovných problémů dětí a mladistvých (včetně počtu dětí a mladistvých v ústavní výchově), mají tyto ukazatele spíše kolísavý charakter. Za sledované období částečně narostl počet dětí odebraných z péče rodičů. Děti v pěstounské péči a počet pěstounských rodin zaznamenali mírný nárůst pouze mezi lety 2018 a 2019. V tabulce jsou červeně označené nejvyšší hodnoty v jednotlivých ukazatelích.

Tabulka 26. Statistické údaje o činnosti OSPOD MÚ Nepomuk v letech 2020–2022

Úsek sociálně právní ochrany dětí	2020	2021	2022
Počet rodin v péči SPOD	146	150	180
Počet dětí v péči SPOD	200	204	234
Počet klientů v evidenci kurátora pro děti a mládež	13	11	10
Řešené případy trestné činnosti dětí a mladistvých	2	1	3
Řešené případy přestupků dětí a mladistvých	1	2	1
Řešené výchovné problémy dětí a mladistvých	10	9	6
Počet dětí umístěných v ústavní výchově	14	13	9
Šetření v jednotlivých rodinách + pohovory	cca 300	cca 300	cca 300
Počet dětí odebraných z péče rodičů	1	3	6
Počet osvojených dětí	0	0	1
Počet dětí v pěstounské či poručenské péči	28	26	31
Počet pěstounských rodin	29	30	32
Cizí péče	4	4	10

Zdroj: OSPOD MÚ Nepomuk

Jednou z nepojistných sociálních dávek, které je možné sledovat ve vztahu k rodinám s dětmi, je přídavek na dítě, který je určen pro nezaopatřené dítě v rodině, kde je rozhodný čistý příjem nižší než 3,4 násobek životního minima rodiny.[10] Jak vyplývá z následující tabulky, ve sledovaném období byl v SO ORP Nepomuk zaznamenán každoroční nárůst počtu vyplacených přídavků na děti, přičemž

[10] Zdroj: https://www.mpsv.cz/web/cz/-/pridavek-na-dite

meziroční nárůst v období 2020–2021 činil 12 % a v letech 2021–2022 dokonce 29 %. S nárůstem vyplacených dávek se také pravidelně zvyšovala celková vyplacená suma na tuto dávku, a to meziročně 2020–2021 téměř o 30 % a mezi roky 2021–2022 téměř o 58 %.

Tabulka 27. Přídavky na děti vyplácené na území SO ORP Nepomuk (k 31. 12.)

Rok	Počet vyplacených dávek v roce	vyplacená suma (v tis. Kč) v roce
2020	2 081	1 699
2021	2 340	2 200
2022	3 023	3 468

Zdroj: MPSV ČR

4.3 Ostatní osoby ohrožené sociálním vyloučením

Sociálním vyloučením se dle zákona o sociálních službách[11] rozumí vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace. Za nepříznivou sociální situaci se považuje oslabení nebo ztráta schopností z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů. Cílem zákona je řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo ochranu před sociálním vyloučením a sociální začlenění, tj. proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný.

V dotazníkovém šetření pro obce jsme mimo jiné zjišťovali, jaké jevy považují obce na svém území aktuálně za problémové – bez ohledu na to, zda se je daří úspěšně řešit či nikoliv. V souvislosti s ohrožením sociálním vyloučením uvedly v dotaznících 2 obce, že považuje „zadlužení občanů“ na svém území za problémové, dále 1 obec uvedla, že se na jejich území nachází „občané bez bydlení či v nevyhovujícím bydlení“, 3 obce vnímají jako problém „dlouhodobě nezaměstnané občany“, 2 obce uvedly „rizikové chování (drogy a jiné závislosti, prostituce atd.)“ a dále 2 obce uvedly jako problém „kriminalitu“. Mimo výčet problémových jevů byla vždy v jednom případě definována špatná dostupnost lékařské péče, konzumace alkoholu na veřejném prostranství a zahálka mládeže. Z odhadu obcí počtu osob v cílových skupinách vyplývá, že se v řešeném území nachází cca 130 dlouhodobě nezaměstnaných osob a cca 70 uživatelů drog.

Z rozhovorů vyplynulo, že obce mají často přehled o nezaměstnaných či zadlužených občanech, ale nevnímají to jako problém, daří se například napojit občany na sociální služby. V případě „občanů bez bydlení či v nevyhovujícím bydlení“ se jedná většinou o občany žijící v nevyhovujícím či nestandardním bydlení (ubytovny, karavany, chatky, ruiny a další prostory neurčeny k bydlení). Obce tato problematika příliš nezatěžuje, řeší spíše případné nežádoucí projevy těchto lidí na veřejnosti, v případě potřeby i za asistence policie. „Dlouhodobě nezaměstnaní“ občané se nacházejí dle rozhovorů v mnoha obcích, ale pro žádnou nepředstavují problém, který je potřeba řešit. V případě „rizikového chování“ se nejčastěji jednalo o drogové či alkoholové závislosti a užívání alkoholu na

[11] Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

veřejnosti, ale žádná z obcí neuvedla výraznější problémy s touto skupinou obyvatel. Některé obce také občas řeší mládež, která se ve skupinách potuluje v obci a příležitostně páchá drobné přestupky, které se většinou řeší s rodiči. Ty závažnějších také za účasti policie.

Péči o občany v různých fázích trestního řízení i po jeho skončení zajišťuje kurátor pro dospělé, který jim poskytuje sociální poradenství k překonání obtížných životních poměrů a pomáhá řešit sociální důsledky společenského vyloučení. Následující tabulka vykazuje počet klientů kurátora pro dospělé ve sledovaném období, kde je patrný každoroční nárůst klientů (nejvyšší byl zaznamenán v roce 2022). Postupně také narůstalo množství dlouhodobé intervence s těmito klienty.

Město Nepomuk je také veřejným opatrovníkem osob omezených ve svéprávnosti, kdy sociální pracovnice pověřená výkonem opatrovnictví spolupracuje v současné době se třemi opatrovanci.

Tabulka 28. Statistické údaje o činnosti kurátora po dospělé MÚ Nepomuk

Druh sociální práce a sociální péče	2020		2021		2022	
	Počet klientů	Počet kontaktů	Počet klientů	Počet kontaktů	Počet klientů	Počet kontaktů
Klienti kurátora pro dospělé celkem	19	38	21	36	27	41
Jednorázová intervence kurátora pro dospělé	19	19	21	21	27	27
Dlouhodobá intervence kurátora pro dospělé	1	1	2	3	3	3

Zdroj: MÚ Nepomuk

Osobám s nedostatečnými příjmy je poskytována státní sociální podpora v podobě příspěvku na bydlení a případně i pomoc v hmotné nouzi jako opatření napomáhající řešení některých nárazových životních situací.

Příspěvek na bydlení (PnB) je sociální dávka, která pomáhá lidem s nižšími příjmy krýt výdaje na bydlení. Nárok na ni má vlastník bytu nebo nájemce či podnájemce bytu, jestliže jeho výdaje na bydlení přesahují 30 % rozhodného čistého příjmů rodiny, a zároveň těchto 30 % příjmu není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.[12] Pravidla upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Osobám, které mají nedostatečné příjmy a jejich celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb (zajištění obživy, standardní bydlení) ani na nejnižší úrovni, která je pro společnost přijatelná, jsou určeny dávky pomoci v hmotné nouzi, které upravuje zákon č. 111/2006 Sb. Nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce s klienty. Dávky pomoci v hmotné nouzi tvoří příspěvek na živobytí (PnŽ), doplatek na bydlení (DnB) a mimořádná okamžitá pomoc (MOP). O těchto dávkách rozhodují a vyplácejí je příslušné krajské pobočky Úřadu práce ČR na základě podané žádosti.

Pro určení počtu domácností v SO ORP Nepomuk s nižšími příjmy lze využít zejména dvě z těchto dávek, a to počty vyplácených dávek doplatku na bydlení a příspěvku na živobytí. Je nutno ale brát v potaz, že tyto dávky jsou vypláceny jen těm, kteří si o ně sami požádají.

Následující tabulka shrnuje sociální dávky vyplácené ve sledovaném území. Obecně z dat vyplývá, že celkový počet vyplacených PnB a PnŽ ve sledovaném období každoročně stoupal, a to PnB mezi lety

[12] https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-bydleni

2020–2021 o 10 %, v následujícím období dokonce o 26 %. PnŽ pak meziročně o cca 3,5 %. U obou dávek s přibývajícím počtem příjemců rostla každoročně také vyplacená suma na tyto dávky. Tento trend může značit stav, kdy přibývalo domácností, kterým rostly náklady na bydlení (výrazné zdražení nájmů a energií) a přibývání domácností s nízkými příjmy. Naopak celkový počet vyplacených dávek DnB každoročně klesal, a to meziročně o 19 %.

Tabulka dále rozděluje příjemce dávek na rodiny s dětmi a seniorské domácnosti. Z dat je patrné, že počet příjemců dávek jako rodin kopíruje nárůst a pokles jednotlivých dávek, jak je popsáno výše. U domácností seniorů není tento vývoj takto jednoznačný, má spíše kolísavý charakter. Výraznější nárůst je však zaznamenán u PnB v roce 2022, kdy meziročně vzrostl počet příjemců-seniorů o téměř 43 %.

Tabulka 29. Sociální dávky vyplacené na území SO ORP Nepomuk (k 31. 12.)

Typ dávky	Rok	Celkem	v tom		Vyplacená suma (v tis. Kč) v roce
			ND[13]	se všemi osobami ve věku 65+	
Příspěvek na bydlení	**2020**	722	301	231	1 884
	2021	790	338	190	2 437
	2022	998	419	271	3 457
Příspěvek na živobytí	**2020**	546	223	62	2 224
	2021	564	247	64	2 467
	2022	590	237	60	2 717
Doplatek na bydlení	**2020**	244	121	47	1 113
	2021	198	92	51	839
	2022	160	61	48	674

Zdroj: MPSV ČR

Stav nepříznivé sociální situace obyvatel daného území se také odráží v míře poskytování dávek mimořádné okamžité pomoci (MOP), které jsou poskytovány na překlenutí nepříznivé sociální situace mimořádného charakteru.[14]

[13] Domácnosti s minimálně jedním nezaopatřeným dítětem

[14] Tato forma okamžité pomoci reaguje na potřeby lidí ve chvíli hrozby vážné újmy na zdraví, potřeby řešení mimořádné události, dále na úhradu nezbytného jednorázového výdaje nebo odvrácení ohrožení sociálním vyloučením.

Informace o vyplacených dávkách MOP jsou uvedené v následující tabulce, z níž je zřejmé, že ve sledovaném období docházelo ke každoročnímu nárůstu této dávky, a to na dvojnásobek v roce 2021 oproti předešlému roku. A více jak na trojnásobek v roce 2022 oproti roku předešlému, kdy je však třeba vzít úvahu poznámku pod čarou. K nárůstu počtu vyplacených dávek také každoročně adekvátně narůstala i vyplacená suma na tyto dávky.

Tabulka 30. Dávky MOP vyplacené na území SO ORP Nepomuk (k 31. 12.)

Rok	Počet vyplacených dávek v roce	Vyplacená suma (v tis. Kč) v roce
2020	15	96
2021	30	125
2022[15]	104	280

Zdroj: MPSV ČR

4.3.1 Ohrožení chudobou

Český statistický úřad provádí pod názvem Životní podmínky již od roku 2005 výběrové šetření EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions)[16]. Toto šetření probíhá zároveň i ve všech zbylých zemích EU a jeho cílem je získávat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, údaje o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, vybavenosti domácností předměty dlouhodobého užívání a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnostech. Zároveň je možné tyto informace porovnávat s dalšími zeměmi. K hlavním výstupům patří informace o **podílu osob ohrožených příjmovou chudobou** a **osob žijících v domácnostech s určitým materiálním a nově také sociálním nedostatkem**.

Hranice ohrožení příjmovou chudobou je určena jako 60 % střední hodnoty čistého příjmu domácnosti (zohledňuje velikost a složení domácnosti). Dle šetření z roku 2022 je **ohroženo příjmovou chudobou zhruba 10,2 % všech obyvatel České republiky**, týká se tak zhruba každého desátého obyvatele. Pro srovnání byla tato hodnota v jednotlivých letech: 2017 = 9,1 %, 2018 = 9,6 %, 2019 = 10,1 %, 2020 = 9,5 %, 2021 = 8,6 %.

Aby domácnost jednotlivce v roce 2022 nespadla pod hranici ohrožení příjmovou chudobou, musel být její čistý měsíční příjem vyšší než 15 570 Kč.

Z pohledu věku jsou příjmovou chudobou nejvíce ohroženi **senioři 65+**, z pohledu pohlaví (**ženy)**, z pohledu ekonomické aktivity (**nezaměstnaní)**, z pohledu typu domácnosti-**jednotlivec (žena 65+)** a z pohledu domácností s dětmi (**1 dospělá osoba alespoň s 1 závislým dítětem)**.

Míra materiální a sociální deprivace je měřena na základě vybraného souboru ukazatelů (služby, požitky, věci pro osobní potřebu, kontakt s příbuznými, připojení k internetu apod.), které si jedinec může či nemůže dovolit. Hranice materiální a sociální deprivace je poté stanovena na 5 ze 13 položek, které si osoba nemůže dovolit z finančních důvodů. V roce 2022 dosáhl tento ukazatel **5,8 %** (v roce 2019 = 5,3 %). Materiální a sociální deprivace se tedy týká zhruba každého sedmnáctého obyvatele České republiky.

[15] Vyšší čerpání této dávky v roce 2022 bylo způsobeno výplatou této dávky ukrajinským občanům v březnu 2022.

[16] Text je částečně převzat z: https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni-podminky-eu-silc-metodika.

Z pohledu věku trpí materiální a sociální deprivací nejvíce osoby **do 18 let**, z pohledu ekonomické aktivity jsou to opět **nezaměstnaní**, z pohledu typu domácnosti = **jednotlivec (žena do 65 let)** a z pohledu domácnosti s dětmi = (**1 dospělá osoba alespoň s 1 závislým dítětem)**.

Pokud bychom výše uvedené informace volně přepočetli na SO ORP Nepomuk, pod hranicí materiální a sociální deprivace by se ocitlo zhruba 655 obyvatel regionu a pod hranicí příjmové chudoby by se ocitlo přibližně 1 150 obyvatel regionu. Je ale potřeba brát v potaz, že se jedná pouze o statistický odhad, který nemusí zcela odpovídat realitě. Přesto představují tyto ukazatele zajímavé informace o sociální oblasti.

4.3.2 Rozsah sociálního vyloučení

Agentura pro sociální začleňování vydala v roce 2022 zprávu o rozsahu sociálního vyloučení v Plzeňském kraji v roce 2021[17], která představuje praktickou aplikaci *Metodiky pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení v území*. Rozsah sociálního vyloučení je sledován prostřednictvím několika indikátorů, přičemž základní sledovanou jednotkou jsou jednotlivé obce:

- Příjemci příspěvku na živobytí
- Příjemci příspěvku na bydlení
- Osoby v exekuci
- Dlouhodobě nezaměstnaní
- Předčasné odchody ze systému základního vzdělávání v běžných třídách

Pro každý indikátor sledovaný z 3 perspektiv (absolutní, relativní počet a lokalizační kvocient) jsou stanoveny hranice, za jejichž překročení obec získá bod. Ve výsledku je tak stanoven **index sociálního vyloučení**, který má rozsah od 0 bodů (nejnižší zatížení sociálním vyloučením) až 30 (nejvyšší zatížení).

Pro rok 2021 v SO ORP Nepomuk vychází, že 0 obcí se nachází v rozmezí 0 až 1 bodu, 24 obcí v rozmezí 2 až 7 bodů a 2 obce v kategorii 12 až 30 bodů. Agentura pro sociální začleňování považuje obce za ohrožené sociálním vyloučením, pokud mají index větší než 8 – v SO ORP Nepomuk jsou v takovém případě sociálním vyloučením ohroženy pouze 2 obce. Je však třeba také reflektovat, že v kategorii nejnižšího rizika sociálního vyloučení není uvedena žádná obec v území.

4.3.3 Sociálně vyloučené lokality

Na území SO ORP Nepomuk se dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR[18] (zpracovatel GAC, s.r.o.) z roku 2015 nenachází žádná sociálně vyloučená lokalita. Z výsledků dotazníkového šetření, které realizovalo CpKP ZČ mezi obcemi řešeného území, vyplývá, že 2 obce vnímají část svého území jako vyloučenou lokalitu nebo spíše „bydlení na špatné adrese“.

[17] https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Rozsah_SV_v_PLK_2021_fin.pdf
[18] Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, GAC, s.r.o., 2015

4.4 Bydlení

Proces komunitního plánování sociálních služeb nedokáže adekvátně reagovat na problémy v oblasti bydlení a efektivně je řešit, nicméně bydlení představuje jednu ze základních podmínek života lidí a má podstatný vliv na sociodemografický vývoj daného území. Bydlení je vzájemně ovlivněno také hospodářským rozvojem území, kdy nové pracovní příležitosti ovlivňují kladný přírůstek obyvatel, na druhé straně není možný hospodářský rozvoj území bez možnosti rozvoje kvalitního bydlení. Z hlediska sociální oblasti představuje bydlení základní lidskou potřebu. Existence bydlení a jeho kvalita podmiňuje možnosti lidí řešit své každodenní povinnosti. Jinými slovy je bydlení základním předpokladem pro pozitivní řešení krizových sociálních situací (dluhy, bezdomovectví, drogová závislost, potažmo sociální vyloučení jako takové).

Z uvedených důvodů jsme kapitolu bydlení zařadili do tohoto analytického dokumentu a prezentuje základní data této oblasti řešeného území.

V dotazníkovém šetření pro obce jsme mimo jiné zjišťovali, jaké jevy považují obce na svém území aktuálně za problémové – bez ohledu na to, zda se je daří úspěšně řešit či nikoliv. V souvislosti s bydlením uvedla 1 obec jako problém „občany bez bydlení či v nevyhovujícím bydlení“. Z odhadů obcí počtů osob v různých cílových skupinách pak vyplynulo, že v řešeném území je cca 40 rodin v nevyhovujícím bydlení (ubytovny, příbuzní, nebytové prostory…) a 10 osob bez domova. Konkrétní problémy s ubytovnami na svém území uvedly 3 obce, vždy se jednalo o soukromé ubytovny pro agenturní dělníky. Dvě obce dále uvedly, že mají aktuální potřebu řešit sociální bydlení pro občany v bytové nouzi. Jedním z důvodů je vysoká cena nájmů v soukromých bytech a tím zvýšená jejich nedostupnost pro spoustu občanů. Snahu realizovat některé sociální projekty v oblasti bydlení uvedly 2 obce, konkrétně se jednalo o zvážení výstavby nové DPSky. Další obec uvedla výstavbu komunitního bydlení pro seniory a startovací byty pro mladé.

Stav bytového fondu v obcích SO ORP Nepomuk byl zjišťován prostřednictvím dotazníků, které byly zaslány starostům všech 26 obcí. Z těchto obcí byl dotazník vyplněn 17 obcemi, z nichž 8 disponuje obecním bytovým fondem. Celkem je ve vlastnictví těchto obcí 492 bytů. Většinou se jedná o běžné byty (388) a o byty zvláštního určení (74). Byty zvláštního určení jsou koncipovány pro bydlení seniorů a invalidních občanů. Tyto byty vlastní 2 města (Nepomuk, Kasejovice) a všechny se nachází v domech s pečovatelskou službou. Město Kasejovice má všechny byty v režimu sníženého nájmu. Města Nepomuk a Kasejovice mají také část bytů bezbariérových a byty v dalších režimech (služební byty, byty se zvláštním režimem). Největší bytový fond v řešeném území má obec Mileč. Žádosti o byty jsou evidovány ve 4 obcích s bytovým fondem. Nejvíce žádostí o bydlení je evidováno v Nepomuku. Zjištěná data prezentuje následující tabulka.

Z realizovaných rozhovorů dále vyplynulo, že obec Oselce vlastní 4 byty pro seniory, nicméně se nepodařilo získat podklady přímo od uvedené obce.

Tabulka 31. Počty bytů a žadatelů o byty v obcích SO ORP Nepomuk k 30. 9. 2023

Obec	Byty						Žádosti o byty		
	běžné	zvláštního určení	se sníženým nájmem	z toho bezbariérové	jiné (služební/se zvláštním režimem)	celkem	běžné	zvláštního určení	se zvláštním režimem
Čížkov	x[19]	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Čmelíny	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Hradiště	4	-[20]	-	-	-	**4**	-	-	-
Chlumy	58	-	-	-	-	**58**	-	-	-
Kasejovice	7	22	29	10	4/0	**33**	1	1	-
Klášter	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Kozlovice	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Kramolín	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Měcholupy	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Mileč	209	-	-	-	-	**209**	-	-	-
Mladý Smolivec	2	-	-	-	-	**2**	2	2-4	-
Mohelnice	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Nekvasovy	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Nepomuk	99	52	-	14	0/26	**177**	20	45	15
Neurazy	3	-	-	-	-	**3**	-	-	-
Nezdřev	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Oselce	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Polánka	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Prádlo	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Sedliště	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Srby	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Tojice	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
Třebčice	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Vrčeň	x	x	x	x	x	**x**	x	x	x
Žinkovy	6	-	-	-	-	**6**	3	-	-
Životice	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-
SO ORP Nepomuk	**388**	**74**	**29**	**24**	**30**	**492**	**26**	**49**	**15**

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023

V letech 2019 až 2022 bylo v řešeném území dokončeno celkem 82 bytů, z toho pouze 7 bytů bylo součástí výstavby bytových domů, zbytek byly byty v rodinných domech či úpravy nebytových prostor. V domech s pečovatelskou službou nebyly vybudovány byty žádné. Bližší údaje jsou uvedeny v tabulce 32.

Tabulka 32. Výstavba v SO ORP Nepomuk (k 31. 12.)

Rok		2019	2020	2021	2022
Počet dokončených bytů	**celkem**	27	16	13	26
Počet dokončených bytů	v rodinných domech	13	16	12	21
	v bytových domech	6	-	-	-

[19] Nevyplněný dotazník
[20] Jev se v obci nevyskytuje

	v nástavbách	v rodinných domech	1	.	.	.
		v bytových domech	1	.	.	.
	v domech s pečovatelskou službou a domovech (penzionech)		-[21]	.	.	.
	v nebytových budovách		-	.	.	.
	ve stavebně upravených nebytových prostorách		6	.	.	.
Počet zahájených bytů	**celkem**		.[22]	.	.	.
Počet zahájených bytů	v rodinných domech		.	.	.	.
	v bytových domech		.	.	.	.
	v nástavbách	v rodinných domech	.	.	.	.
		v bytových domech	.	.	.	.
	v domech s pečovatelskou službou a domovech (penzionech)		.	.	.	.
	v nebytových budovách		.	.	.	.
	ve stavebně upravených nebytových prostorách		.	.	.	.

Zdroj: Český statistický úřad

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje uvedla ve své zprávě velmi nízkou intenzitu bytové výstavby v řešeném území (druhá nejnižší v kraji). 80 % bytů jsou byty v rodinných domech, pouze 2 % je ve vlastnictví obce či státu. Pronajímáno je 10 % všech bytů v území (druhá nejnižší hodnota v kraji). V území je také vysoký podíl neobydlených bytů (34 % = druhý nejvyšší v ČR).[23] Pro popis stavu bydlení v řešeném území jsme využili také data ze Sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2021. Z těchto dat jsme se zaměřili výhradně na stav bydlení v bytových domech a z dat vyplývá, že z celkového počtu zabydlených domů představují bytové domy pouze 3 % (146 domů). Z nich 11 vlastní obec nebo stát. Z pohledu zabydlených bytů tato čísla představují 1 062 bytů v bytových domech, přičemž převládá bydlení v bytech v osobním vlastnictví a následně nájemní bydlení. Tento stav odpovídá bydlení v území venkovského charakteru, kdy převážná část obyvatel žije ve svých rodinných domech, pouze část z nich v bytových domech a v bytech v osobním vlastnictví. Údaje jsou shrnuté v následujících tabulkách.

Tabulka 33. Bytové domy na území SO ORP Nepomuk podle SLDB 2021

SO ORP Nepomuk		**Počty ve 2021**
Celkem obydlené domy		4 780
z toho bytové domy		146
z toho podle vlastnictví bytového domu	fyzická osoba	13
	obec, stát	**11**
	bytové družstvo	3
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	102
z toho podle období výstavby nebo	1919 a dříve	5
	1920–1970	35
	1971–1980	**53**

[21] Pomlčka značí, že jev se nevyskytoval.
[22] Tečka značí, že údaj není k dispozici nebo není spolehlivý.
[23] Regionální rozvojová agentura PK, Hodnocení situace a rozvojových potřeb území SO ORP Nepomuk, 2023

rekonstrukce bytového domu	1981–1990	17
	1991–2000	20
	2001–2010	3
	2011–2016+	5

Zdroj: ČSÚ – SLDB 2021

Tabulka 34. Byty v bytových domech v SO ORP Nepomuk podle SLDB 2021

SO ORP Nepomuk		**Počty ve 2021**
Celkem obydlené byty		4 331
z toho v	rodinných domech	3 205
	bytových domech	**1 062**
	ostatních budovách	64
z toho právní důvod užívání bytu v bytovém domě	ve vlastním domě	6
	v osobním vlastnictví	591
	nájemní/pronajatý	**277**
	družstevní	11
z toho s počtem obytných místností	1	33
	2	148
	3	263
	4	433
	5 a více	98

Zdroj: ČSÚ – SLDB 2021

Co se týče bydlení pro seniory a pro osoby se zdravotním postižením (OZP), dle informací z dotazníkového šetření se v řešeném území nachází k 30. 9. 2023 celkem 74 bytů v domech s pečovatelskou službou (DPS), z toho je 24 bytů bezbariérových. Tyto byty vlastní pouze dvě města z celého SO ORP (Nepomuk, Kasejovice). Město Nepomuk má dále 17 bytů pro seniory v KODUSu v části Dvorec, nejedná se však o DPSku a tyto byty jsou zahrnuty do celkové kapacity běžných bytů. Jak je z tabulky 34 dále zřejmé, je o tento typ bydlení zájem, protože v době vyplnění dotazníků obcemi bylo evidováno celkem 46 žádostí o tyto byty, což ve městě Nepomuk představuje nutnost navýšení 87 % současné kapacity těchto bytů.

Tabulka 35. Počty bytů v DPS k 30. 9. 2023 v SO ORP Nepomuk

Území	**Počet bytů v DPS**	**z toho**	**Počet žádostí o byty**
		bezbariérových	
Nepomuk	52	14	45
Kasejovice	22	10	1
SO ORP Nepomuk celkem	**74**	**24**	**46**

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023

Z pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením je v řešeném území k dispozici Domov klidného stáří v Žinkovech, zřizovaný Plzeňským krajem, který poskytuje pobytovou službu domov pro seniory. Údaje o kapacitě tohoto pobytového zařízení obsahuje tabulka 36. Kapacita je 107 lůžek a je plně obsazený. Počet žádostí o poskytování dané služby každoročně narůstá, což může svědčit o tom, že kapacity těchto služeb jsou nedostačující.

Tabulka 36. Pobytová zařízení sociálních služeb pro seniory a OZP v SO ORP Nepomuk

Typ služby	Obec	Poskytovatel	Počet lůžek			Počet neuspokojených zájemců v letech			Žádosti v pořadníku
			2020	2021	2022	2020	2021	2022	K 30. 9. 2023
Domovy pro seniory	Žinkovy	Domov klidného stáří v Žinkovech	107	107	107	7	8	10	124

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023

Od 1. 12. 2023 by měl být v obci Klášter spuštěn provoz pobytové sociální služby Domovy se zvláštním režimem (DZR), kterou bude provozovat společnost Alzheimer Home, z.ú. Prvotní kapacita zařízení má být 115 klientů, maximální až 180 klientů. V současné době jsou již přijímány žádosti do této služby.

5. Sociální služby na území SO ORP Nepomuk

Cílem analytické činnosti v oblasti sociálních služeb bylo kvalitativní zhodnocení aktuálního stavu sociálních služeb v SO ORP Nepomuk, a to prostřednictvím identifikace již poskytovaných sociálních služeb dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, jejich poskytovatelů a také organizací poskytujících služby související.

Ze získaných dat byla vytvořena následující část analytického dokumentu, která v jednotlivých kapitolách prezentuje tyto údaje:

(1) základní údaje o poskytovatelích (sídlo, kontaktní údaje, právní forma)

(2) zaměření činnosti (typy poskytovaných služeb a jejich popis)

(3) cílovou skupinu uživatelů služeb

(4) údaje o kapacitě a využití sociálních služeb

(5) identifikaci problematických oblastí při poskytování sociálních služeb

(6) nedostatky stávajícího systému sociálních služeb

5.1 Přehled sociálních služeb poskytovaných v řešeném území

Přehled poskytovatelů včetně jejich právní formy, kteří byli k říjnu 2023 registrováni v **Registru poskytovatelů sociálních služeb** a kteří na území SO ORP Nepomuk aktuálně působí, je uveden v následující tabulce.

Tabulka 37. Poskytovatelé sociálních služeb v řešeném území včetně právní formy

Poskytovatel	Právní forma
Město Nepomuk	801 – Obec
Město Kasejovice	801 – Obec
Charita Horažďovice	721 – Církve a náboženské společnosti
Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy	721 – Církve a náboženské společnosti
Člověk v tísni, o.p.s.	141 – Obecně prospěšná společnost
Tichý svět, o.p.s.	141 – Obecně prospěšná společnost

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023; Registr poskytovatelů sociálních služeb; Číselník právních forem MMR ČR.

Od 1. 12. 2023 bude v řešeném území oficiálně působit také Alzheimer Home, z.ú.

Následující tabulka prezentuje sociální služby poskytované v řešeném území (řazeny podle svého druhu a formy), a to v souladu se zákonem 108/2006 Sb., o sociálních službách. Dále je v tabulce uveden název poskytovatele služby (včetně adresy jeho zastoupení).

Tabulka 38. Sociální služby poskytované na území SO ORP Nepomuk dle druhu a formy

Druh sociální služby	Forma sociální služby	Služba	Poskytovatel	Adresa zařízení
Sociální poradenství	ambulantní	Odborné sociální poradenství	Charita Horažďovice	Občanská poradna při Charitě Horažďovice, Přesanické náměstí 1, Nepomuk
	terénní		Člověk v tísni, o.p.s.	Náměstí A. Němejce 88, Nepomuk
			Člověk v tísni, o.p.s.	
			Tichý svět, o.p.s.	Nádražní 2495/20, Plzeň
Služba sociální péče	terénní	Pečovatelská služba	Město Nepomuk	Dům s pečovatelskou službou, Za Kostelem 583, Nepomuk
			Město Kasejovice	Dům s pečovatelskou službou, Kasejovice 311
	pobytová	Domovy pro seniory	Domov klidného stáří Žinkovy	Domov klidného stáří v Žinkovech, Žinkovy 89
Služba sociální prevence	terénní	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy	Archa pro rodiny s dětmi, Resslova 12, Plzeň
		Sociální rehabilitace	Tichý svět, o.p.s.	Nádražní 2495/20, Plzeň
		Tlumočnické služby	Tichý svět, o.p.s.	Nádražní 2495/20, Plzeň

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb; Dotazníkové a místní šetření, 2023

Od 1. 12. 2023 bude v řešeném území na adrese Klášter 125 nově působit služba sociální péče Domovy se zvláštním režimem v pobytové formě – Alzheimer Home Nepomuk.

5.1.1 Druhy sociálních služeb

Podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, se rozdělují sociální služby na služby sociálního poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence, přičemž základní sociální poradenství poskytuje zdarma každý poskytovatel.

V řešeném území jsou poskytovány všechny tři druhy sociálních služeb. **Odborné sociální poradenství** na území poskytují **3 poskytovatelé**.

Dále **3 poskytovatelé** nabízejí **2 služby sociální péče**. Jedná se o domovy pro seniory (1poskytovatel) a pečovatelskou službu (2 poskytovatelé).
Od 1. 12. 2023 přibude 4. poskytovatel se 3. službou sociální péče, a to s Domovy se zvláštním režimem.

Do skupiny **sociální prevence** spadají **3 služby**, které v území nabízejí **2 poskytovatelé**, konkrétně se jedná o sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitaci a tlumočnické služby.

5.1.2 Formy sociálních služeb

Dle formy poskytování se sociální služby dělí na **ambulantní, terénní a pobytové** služby. V některých případech může být forma kombinovaná.

Občanům Nepomucka jsou poskytovány služby **terénní formou (5)**, jedná se o odborné sociální poradenství, pečovatelskou službu, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitaci a tlumočnické služby.

Dále je část služeb poskytována **formou ambulantní (2),** konkrétně se jedná o odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Pobytovou formou (1) jsou v území poskytovány služby v domovech pro seniory.
Od 1. 12. 2023 bude pobytovou formou poskytována služba v domovech se zvláštním režimem.

5.1.3 Typy sociálních služeb

Přímo v území SO ORP Nepomuk je občanům poskytováno 6 typů sociálních služeb z 32, které definuje zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách. Souhrnný přehled všech typů sociálních služeb včetně popisu dle zákona č. 108/2006 Sb., je uveden v příloze 1.
V řešeném území jsou poskytovány tyto služby:

- **Odborné sociální poradenství** je sociální službou zaměřenou na osoby, které se dostaly do nepříznivé soc. situace způsobené věkem, zdravotním stavem nebo znevýhodňujícím prostředím, nedokážou ji řešit samy nebo za pomoci svých blízkých a potřebují k jejímu řešení získat informace a odbornou pomoc.
  V řešeném území je tato služba poskytována 3 poskytovateli, z toho dvěma formami – terénní i ambulantní (Charita Horažďovice, Člověk v tísni, o.p.s., Tichý svět, o.p.s.).
- **Domovy pro seniory** představují pobytovou sociální službu určenou osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc druhé osoby.
  V řešeném území je tato služba poskytována 1 poskytovatelem (Domov klidného stáří Žinkovy).
- **Pečovatelská služba** je terénní nebo ambulantní služba určená osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění či zdravotního postižení, ale také rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc druhé osoby.
  Pečovatelská služba je v řešeném území poskytována 2 poskytovateli (město Nepomuk a město Kasejovice), a to terénní formou v domácnostech uživatelů.
- **Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** představují ambulantní nebo terénní služby poskytované rodinám s dětmi, které se ocitly v krizové sociální situaci, jež rodina není schopna překonat vlastními silami a ohrožuje zdravý vývoj dítěte.
  V řešeném území službu poskytuje terénní a ambulantní formou 1 poskytovatel (Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy)
- **Sociální rehabilitace** je terénní a ambulantní službou, která představuje soubor činností zaměřených na podporu soběstačnosti osob se zdravotním, tělesným, mentálním, kombinovaným postižením a chronickým duševním onemocněním. Zaměřuje se tedy především na rozvoj schopností, dovedností a kompetencí nutných

pro samostatný život. *V řešeném území je tato služba poskytována 1 poskytovatelem, a to terénní formou (Tichý svět, o.p.s.).*

- **Tlumočnické služby** jsou terénní nebo ambulantní službou, poskytovanou osobám s poruchou komunikace (způsobenou smyslovým postižením), která zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci druhé osoby. *V řešeném území je služba poskytována terénní formou 1 poskytovatelem (Tichý svět o.p.s.).*
- **Domovy se zvláštním režimem** poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob. Obsahem jsou tytéž základní činnosti jako u domova pro seniory.
  V řešeném území bude od 1. 12. 2023 tato služba poskytována 1 poskytovatelem (Alzheimer Home, z.ú.).

5.1.4 Cílové skupiny sociálních služeb

Zaměření poskytovatelů sociálních služeb dle cílových skupin vychází z typologie Ministerstva práce a sociálních věcí ČR určené pro registraci sociálních služeb. Tabulka 39 nabízí přehled cílových skupin, na které jsou zaměřeny sociální služby poskytované v řešeném území, a to včetně jejich věkových kategorií.

Tabulka 39. Cílové skupiny sociálních služeb v SO ORP Nepomuk

Cílová skupina	Poskytovatel	Věková kategorie	Služba
Senioři	Město Nepomuk	Dospělí 27–64 Senioři 65+	Pečovatelská služba
	Město Kasejovice	Bez omezení věku	Pečovatelská služba
	Domov klidného stáří Žinkovy	Senioři 65+	Domovy pro seniory
	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Rodiny s dítětem/dětmi	Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy	Bez omezení věku	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby s chronickým duševním onemocněním	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby s jiným zdravotním postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
	Město Nepomuk	Dospělí 27–64 Senioři 65+	Pečovatelská služba
Osoby s kombinovaným postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství

Cílová skupina	Poskytovatel	Věková kategorie	Služba
	Tichý svět, o.p.s.	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
			Tlumočnické služby
		Osoby 11+	Sociální rehabilitace
Osoby s mentálním postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby s tělesným postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby se sluchovým postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
	Tichý svět, o.p.s.	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
			Tlumočnické služby
		Osoby 11+	Sociální rehabilitace
Osoby se zdravotním postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
	Město Kasejovice	Bez omezení věku	Pečovatelská služba
Osoby se zrakovým postižením	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby v krizi	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby komerčně zneužívané	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství

Cílová skupina	Poskytovatel	Věková kategorie	Služba
Osoby bez přístřeší	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Pachatelé trestné činnosti	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Oběti trestné činnosti	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Oběti domácího násilí	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Oběti obchodu s lidmi	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Etnické menšiny, imigranti a azylanti	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství
Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy	Charita Horažďovice	Bez omezení věku	Odborné sociální poradenství

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR; Dotazníkové šetření, 2023

Pro cílovou skupinu osoby s chronickým duševním onemocněním od 47 let bude v řešeném území nově působit Alzheimer Home se službou domovy se zvláštním režimem.

5.1.5 Kapacity a dostupnost sociálních služeb

Informace o kapacitě místních sociálních služeb poskytovaných na území Nepomucka vycházejí z dat, která v rámci dotazníkového šetření a rozhovorů uvedli poskytovatelé sociálních služeb působící v území. Informace jsou uvedeny v tabulce 40, a to podle jednotlivých organizací, typu jejich služby a jejich naplněnosti v období let 2020–2022. Z dat je patrné, že pečovatelská služba (poskytována městy Nepomuk a Kasejovice) má dostatečnou kapacitu na pokrytí celého řešeného území. Stejně tak má dostatečnou kapacitu Diakonie ČCE (Archa pro rodiny s dětmi). Poskytovatel v rozhovoru doplnil, že jejich služba je dostupná místem, časem i kapacitou a je možné službu nabízet svým klientům dalšími subjekty působícími v území (např. OSPOD). Poradna při Charitě Horažďovice v území působí až od ledna 2023, nicméně v rozhovoru poskytovatel uvedl, že v současné době službu poradny využívá 15 osob, 7 pak využívá potravinovou pomoc, kterou poradna také nabízí. Jde o odhad poskytovatele, neboť se na bydliště klientů primárně neptají a nevedou statistiky s těmito údaji. Kapacitu pro další klienty poskytovatel má. Dostatečnou kapacitu má také Tichý svět na pokrytí služeb odborného sociálního poradenství, sociální rehabilitace i tlumočnických služeb v regionu. Jediná služba, která má neuspokojené klienty z kapacitních důvodů je Domov klidného stáří Žinkovy, což je u pobytových zařízení běžný jev. V pořadníku ke konci září 2023 evidoval poskytovatel 124 zájemců o službu.

Tabulka 40. Kapacita sociálních služeb poskytovaných na území SO ORP Nepomuk

Sociální služba	2020		2021		2022	
	Počet uživatelů/lůžek	Neuspokojení žadatelé	Počet uživatelů/ lůžek	Neuspokojení žadatelé	Počet uživatelů/ lůžek	Neuspokojení žadatelé
Odborné sociální poradenství – Občanská poradna při Charitě Horažďovice	[24]-	-	-	-	-	-
Pečovatelská služba – Město Nepomuk	46	0	45	0	47	0
Pečovatelská služba – Město Kasejovice	100	0	100	0	100	0
Domovy pro seniory – Domov klidného stáří Žinkovy	107	7	107	8	107	10
SAS pro rodiny s dětmi (Archa pro rodiny s dětmi) Diakonie Západ	3	0	6	0	7	0
Odborné sociální poradenství – online poradna Člověka v tísni	-	-	2	0	12	0
Odborné sociální poradenství – Tichý svět	x[25]	0	x	0	x	0
Sociální rehabilitace – Tichý svět	x	0	x	0	x	0
Tlumočnické služby – Tichý svět	x	0	x	0	x	0

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023

Domov se zvláštním režimem, který bude v řešeném území působit od 1. 12. 2023, bude mít v první fázi lůžkovou kapacitu 115 klientů (max. 180).

Místní a časová dostupnost sociálních služeb je přehledně uvedena v tabulce 41. Pečovatelská služba města Nepomuk je poskytována také ve večerních hodinách. Pečovatelská služba města Kasejovice pouze v běžné pracovní době, na úpravu této doby neevidují žádné požadavky. Odborné poradenství Charity Horažďovice je poskytováno v prostorách fary v Nepomuku jednou týdně a občané se mohou na poradenství dopředu telefonicky objednat. Stejně tak SAS pro rodiny s dětmi si klienti mohou individuálně telefonicky objednat, kdy služba přijede za nimi na Nepomucko, nebo mohou klienti využívat jakoukoli ambulantní poradu poskytovatele (Klatovy, Rokycany, Plzeň apod.). Odborné poradenství Člověka v tísni je v území poskytováno primárně online formou, kdy si klienti mohou kontakt sjednat u sociálních pracovníků MÚ Nepomuk nebo v KC Fénix, kde online schůzka také probíhá. Od ledna 2024 poskytovatel očekává velký rozvoj a dostupnost této služby pro Nepomuk. Nová posila na pozici garanta programu službu efektivněji uchopí a v lednu 2024 zahájí její propagaci oslovením obcí apod. Také forma služby bude jiná, kromě spolupráce na úřadech bude poskytovatel nabízet techniku do domácností.
Pobytová služba Domova klidného stáří v Žinkovech je standardně poskytována nepřetržitě pro klienty tohoto zařízení, zájemci o službu mohou podat písemnou žádost o přijetí do zařízení.

[24] Služba je v území poskytována od ledna 2023.
[25] S ohledem na celorepublikové působení poskytovatele není možné určit místní kapacitu, vždy je pro registr sociálních služeb definována v celkovém objemu. Všem klientům z ORP Nepomuk, kteří o službu projevili zájem, byla služba poskytnuta.

Tabulka 41. Místní a časová dostupnost sociálních služeb poskytovaných v SO ORP Nepomuk

Služba	Časová dostupnost služby	Působnost služby
Odborné sociální poradenství – Občanská poradna při Charitě Horažďovice	Čtvrtek, 9.00–15.00	Nepomuk SO ORP Nepomuk
Pečovatelská služba – Město Nepomuk	Pondělí – pátek 7.00–15.30 18.00–20.00	Obce a jejich části: Čížkov, Čmelíny, Chlumy, Klášter, Kozlovice, Kramolín, Měcholupy, Mileč, Mladý Smolivec, Mohelnice, Nekvasovy, Nepomuk, Neurazy, Polánka, Prádlo, Sedliště, Srby, Tojice, Třebčice, Vrčeň, Žinkovy
Pečovatelská služba – Město Kasejovice	Pondělí – pátek 6.30–15.00	Obce a jejich části: Kasejovice, Životice, Oselce, Hradiště, Nezdřev
Domovy pro seniory – Domov klidného stáří Žinkovy	Nepřetržitě	Žinkovy Plzeňský kraj
SAS pro rodiny s dětmi (Archa pro rodiny s dětmi) Diakonie Západ	Dle domluvy (objednání)	SO ORP Nepomuk Plzeňský kraj
Odborné sociální poradenství – online poradna Člověka v tísni	Dle domluvy (objednání)	Nepomuk SO ORP Nepomuk
Odborné sociální poradenství – Tichý svět	Dle domluvy (objednání)	SO ORP Nepomuk Plzeňský kraj
Sociální rehabilitace – Tichý svět	Dle domluvy (objednání)	SO ORP Nepomuk Plzeňský kraj
Tlumočnické služby – Tichý svět	Dle domluvy (objednání)	SO ORP Nepomuk Plzeňský kraj

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023

Služba Domovy se zvláštním režimem bude v řešeném území působit od 1. 12. 2023 v nepřetržitém provozu pobytového zařízení na adrese Klášter 125.

6. Problémy v sociální oblasti a chybějící sociální služby

6.1 Problémy v sociální oblasti

V rámci mapování stávající sociální situace na Nepomucku realizátoři procesu KPSS také zjišťovali, s jakými problémy v sociální oblasti se aktuálně obce potýkají, jaké služby v území dle zástupců obcí chybí.

V dotazníkovém šetření 5 obcí ze 17 (které poskytly informace) uvedlo, že v jejich obci žádné z níže uvedených problémů nemají. Zbývajících 12 obcí uvedlo četnost problémů v následujícím pořadí:

- Nedostatek aktivit pro soběstačné seniory – 7 obcí
- Málo aktivit pro neorganizované děti a mládež – 6 obcí
- Problémy nesoběstačných či osamělých seniorů – 5 obcí
- Málo volnočasových aktivit pro děti a mládež – 5 obcí
- Místa v obci s nezajištěným bezbariérovým přístupem – 4 obce
- Dlouhodobě nezaměstnaní občané – 3 obce
- Zadlužení občané – 2 obce
- Kriminalita – 2 obce

- Rizikové chování (drogy a jiné závislosti, prostituce atd.) – 2 obce
- Problémy rodin pečujících o zdravotně postiženého či nemohoucího člena rodiny – 0 obcí

Mimo uvedené kategorie uvedla jedna obec, že problémem je špatná dostupnost lékařské péče pro občany obce.

Z pohledu sociálních pracovníků MÚ Nepomuk se drogová problematika v řešeném území vyskytuje, žádný poskytovatel však v území nepůsobí (v minulosti působil Point 14, z.ú.). Tato problematika se tak zdá být v současné době nezmapována a nedořešena.

Graf 3. Počet nejčastějších problémů v obcích

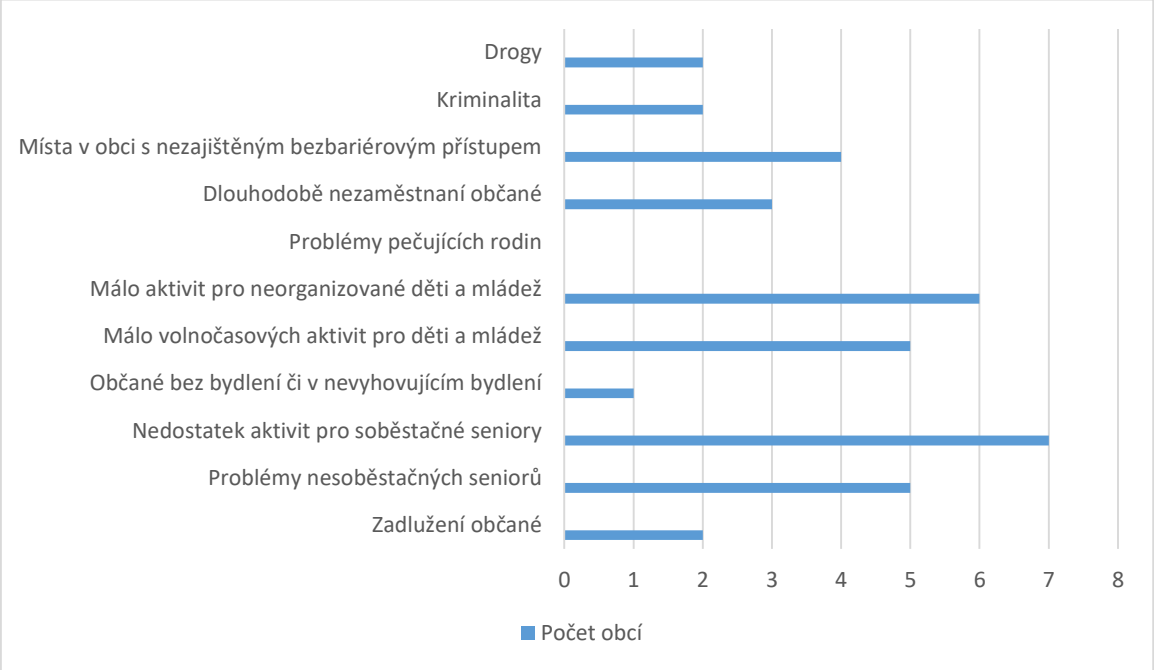

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2023

Z rozhovoru se sociálními pracovníky MÚ Nepomuk a poskytovateli sociálních služeb dále vyplývá, že je třeba zvýšenou pozornost věnovat novým trendům a být na ně kapacitně připraveni, a to zejména v oblastech:

- trestní delikty mladistvých a psychické problémy dětí a mládeže a jejich sebepoškozování,
- přibývající zadlužení lidí a zájem o dluhové poradenství,
- dostatečné kapacity pobytových zařízení – lidé do pobytových služeb přicházejí starší a v horším zdravotním stavu vyžadujícím vyšší míru péče, což klade zvýšené nároky na personál a jeho kapacity,
- nárůst demencí u seniorů – dožití vyššího věku, ale v horším zdravotním stavu (souvisí také s předchozím bodem).

6.2 Chybějící sociální služby

V rámci dotazníkového šetření 16 obcí uvedlo, že jsou spokojeny se stávající nabídkou sociálních služeb na svém území, 1 obec uvedla, že se stávajícím rozsahem sociálních služeb není spokojena.

Obce v regionu **postrádají:**

- ubytovací kapacity
- dostupnost zdravotní péče

- služby finančního úřadu (po jeho zrušení)
- možnost odvozu seniorů k lékaři

Z pohledu **poskytovatelů sociálních služeb a sociálních pracovníků** MÚ Nepomuk **chybí na Nepomucku** zejména:

- terénní odlehčovací služby,
- osobní asistence,
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (s poskytovatelem této služby je již jednáno o zajištění mobilní formy této služby v řešeném území),
- domovy se zvláštním režimem (od 1. 12. 2023 by měl v řešeném území působit Alzheimer Home Nepomuk),
- kapacity pobytové odlehčovací služby,
- dostupná fyzioterapie pro pobytové zařízení,
- ambulantní psychologové – služby jsou nuceny tuto absenci řešit dovzděláváním svých stávajících zaměstnanců v oblasti psychoterapie apod. (náročné, drahé a problematické financování a z toho plynoucí občasná neochota zaměstnanců toto podstoupit).

Jednou z oblastí, na které jsme se při mapování stávající situace sociálních služeb zaměřili, byla také **spolupráce** poskytovatelů sociálních služeb, obcí a dalších aktérů, přičemž **nedostatky** byly spatřovány v nízké míře:

- provázanosti mezi jednotlivými službami – bylo by vhodné častější setkávání jednotlivých služeb.
- propojení mezi školami a službami pro rodiny,
- informovanosti místních samospráv o významu a využití sociálních služeb, jejich zapojení do plánování služeb a do systému jejich financování,
- podpory vzniku nových služeb ze strany ORP Nepomuk,
- financování služeb a zaměstnanců – tabulkové platy (špatně se shánějí zaměstnanci),
- objektivního zjištění potřeb cílových skupin.

Nedílnou součástí využívání sociálních služeb je také kvalitní **informovanost** o jejich existenci a působení, a to ve vztahu k osobám, které se ocitají v tíživé sociální situaci, tak i k pomáhajícím organizacím a dalším institucím. V dotazníkovém šetření celkem 14 obcí uvedlo, že má dostatek informací o tom, jaké sociální služby jsou jejich občanům dostupné. Tři obce naopak dostatek informací o rozsahu poskytovaných služeb na svém území nemají.

Poskytovatelé služeb se v řešeném území prezentují především letáky, které distribuují k lékařům a na úřady. Dále se snaží představit své služby prostřednictvím místních zpravodajů a v rámci společenských akcí prezentují na svých webech. Z velké části se informace o službách šíří také přirozeně kontakty mezi lidmi.

Především z pohledu poskytovatelů sociálních služeb je v regionu také stále nízká míra informovanosti veřejnosti o možnostech služeb – lidé mají zkreslené představy o kapacitách služeb (např. u pobytových služeb se rodinní příslušníci domnívají, že zavolají do zařízení a je automaticky volné místo, což neodpovídá realitě. Nedostatek se projevuje např. také v tom, že lidé si neuvědomují, že by jim služba mohla s jejich problémem pomoci a kontaktují rovnou odborníky (právníky, psychology apod.), jejichž služby jsou drahé a často nedostupné, čímž dochází k neřešení a prohlubování problému.

6.3 Plány obcí a poskytovatelů sociálních služeb v sociální oblasti

Pro plánování rozvoje sociálních a návazných služeb je také třeba zmapovat plány obcí v sociální oblasti a poskytovatelů sociálních služeb. Ty mnohdy odrážejí aktuální situaci v oblasti služeb, problematiku financování a poptávku po službách.

V rámci šetření 4 obce v řešeném území uvedly přípravu realizace sociálních projektů na svém území:

- zvažování výstavby nové DPS a rozšíření kapacity MŠ
- výstavba komunitního bydlení pro seniory a startovacích bytů pro mladé
- vyjednávání s poskytovatelem zahájení činnosti NZDM v řešeném území
- oprava obecního domu na nový OÚ a 3 byty

Poskytovatelé sociálních služeb na Nepomucku plánují zejména udržení svých služeb ve stávajícím rozsahu, kvalitě a kapacitě, případně rozšíření služeb dle potřeb občanů:

- Charita Horažďovice by chtěla své působení na Nepomucku rozšířit o domácí zdravotní péči (Home Care) a o terénní odlehčovací službu pro seniory a zdravotně postižené dospělé osoby a také zvýšit možnost pomoci a péče o matky samoživitelky.
- Domov klidného stáří Žinkovy plánuje rozšíření paliativní péče v rámci zařízení (spolupráce s hospicem) a úpravu prostředí pro klienty.
- Diakonie ČCE v rámci služby Archa pro rodiny s dětmi má snahu neustále zvyšovat kvalitu svých služeb vzdělaným týmem a nahradit tak chybějící terapeutické kapacity v regionu.

7. Další služby poskytované na Nepomucku

Kromě zmíněných registrovaných sociálních služeb jsou občany na území SO ORP Nepomuk využívány také další služby, které byly zmíněny v rozhovorech se zástupci obcí, poskytovateli sociálních služeb, městského úřad nebo veřejností. Nejedná se vždy o klasické registrované sociální služby, ale i další služby, které svojí činností doplňují chybějící sociální služby v řešeném území a často mají preventivní charakter ať už v oblasti sociální, zdravotní či aktivního trávení volného času. Nemalou měrou se tak podílejí na eliminaci rizika sociálního vyloučení různých cílových skupin. Tyto služby jsou v dokumentu zmíněny především proto, že již v regionu působí nebo je spolupráce s nimi již projednávána, a je tak možné využít znalosti o nich či přímo jejich potenciálu při plánování rozvoje sociálních služeb na území SO ORP Nepomuk.

- Hospic sv. Lazara – domácí hospicová péče
- Rozum a cit – služby dětského psychologa
- Člověk v tísni – resocializační programy pro mládež
- Diakonie ČCE (Adité pro náhradní rodiny), Domus – Centrum pro rodinu (doprovázení pěstounských rodin)
- Zuzana Kruppová – chůva pro seniory
- Marie Červená (Kasejovice), Custodium (pí Pečenková) – Home Care
- Charita Horažďovice – potravinová pomoc
- Pečuj doma (Diakonie ČCE) – poradenství pro pečující
- Fénix Nepomuk – potravinová pomoc, poradenství Otevřené dveře, právní poradenství, Univerzita třetího věku, doučování dětí

Dále byla v řešeném území již navázána spolupráce s Diakonií ČCE na poskytování služby mobilního nízkoprahového zařízení pro děti a mládež a také s Advantis Medical na poskytování zdravotnické služby Home Care.

V oblasti efektivního trávení volného času dětí a mládeže lze v regionu využívat nabídku zájmových kroužků poskytovaných obcemi či základními školami a také aktivity Základní umělecké školy

v Nepomuku, která nabízí obor hudební, výtvarný a literárně-dramatický. V Nepomuku dále působí odpolední klub pro děti ve věku 6–14 let (Fénix Nepomuk) a také školní klub pro starší děti pod ZŠ Nepomuk. V době letních prázdnin nabízí Fénix Nepomuk také příměstské tábory pro děti.

Obyvatelé SO ORP Nepomuk mohou využívat i další služby s celokrajskou působností, které lze vyhledávat v registru poskytovatelů sociálních služeb na stránkách MPSV ČR **(https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb)**.

8. Přílohy

Příloha 1. Stručný popis všech typů sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb.

Typ sociální služby	Obsah sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb.
Odborné sociální poradenství	Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.
Osobní asistence	Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.
Pečovatelská služba	Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba poskytuje ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb vyjmenované úkony.
Tísňová péče	Tísňová péče je terénní služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností.
Průvodcovské a předčitatelské služby	Průvodcovské a předčitatelské služby jsou terénní nebo ambulantní služby poskytované osobám, jejichž schopnosti jsou sníženy z důvodu věku nebo zdravotního postižení v oblasti orientace nebo komunikace, a napomáhá jim osobně si vyřídit vlastní záležitosti. Služby mohou být poskytovány též jako součást jiných služeb.
Podpora samostatného bydlení	Podpora samostatného bydlení je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.
Odlehčovací služby	Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.
Centra denních služeb	V centrech denních služeb se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.
Denní stacionáře	V denních stacionářích se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
Týdenní stacionáře	V týdenních stacionářích se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	V domovech pro osoby se zdravotním postižením se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
Domovy pro seniory	V domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
Domovy se zvláštním režimem	V domovech se zvláštním režimem se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.

Chráněné bydlení	Chráněné bydlení je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	Ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče se poskytují pobytové sociální služby osobám, které již nevyžadují lůžkovou péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb.
Raná péče	Raná péče je terénní služba, popřípadě doplněná ambulantní formou služby, poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby.
Telefonická krizová pomoc	Služba telefonické krizové pomoci je terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.
Tlumočnické služby	Tlumočnické služby jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby.
Azylové domy	Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.
Domy na půl cesty	Domy na půl cesty poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Způsob poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.
Kontaktní centra	Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek.
Krizová pomoc	Krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami.
Intervenční centra	Na základě vykázání ze společného obydlí podle zvláštního právního předpisu je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázání intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové.
Nízkoprahová denní centra	Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší.
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.
Služby následné péče	Služby následné péče jsou ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly lůžkovou péči ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují, nebo osobám, které abstinují.
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Sociálně aktivizační služby jsou ambulantní, popřípadě terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením.
Sociálně terapeutické dílny	Sociálně terapeutické dílny jsou ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie.

Terapeutické komunity	Terapeutické komunity poskytují pobytové služby i na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života.
Terénní programy	Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.
Sociální rehabilitace	Sociální rehabilitace je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí. Sociální rehabilitace se poskytuje formou terénních a ambulantních služeb, nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb.

Zdroj: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

9. Seznam zkratek

CpKP ZČ – Centrum pro komunitní práci západní Čechy
ČR – Česká republika
ČSÚ – Český statistický úřad
ČvT – Člověk v tísni
DnB – Doplatek na bydlení
DPS – Dům s pečovatelskou službou
DZR – Domovy se zvláštním režimem
KC – Komunitní centrum
KPSS – Komunitní plánování sociálních služeb
MMR ČR – Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MOP – Dávka mimořádné okamžité pomoci
MPSV ČR – Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MÚ – Městský úřad
OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OÚ – Obecní úřad
OZP – Osoba se zdravotním postižením
PK – Plzeňský kraj
PnB – Příspěvek na bydlení
PnP – Příspěvek na péči
PnŽ – Příspěvek na živobytí
POÚ – Obec s pověřeným obecním úřadem (obec II. typu)
PS – Pečovatelská služba
SAS – Sociálně aktivizační služby
SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů
SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností (obec III. typu)
ÚP – Úřad práce